

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

Інститут бізнесу, менеджменту та маркетингу

Кафедра обліку, фінансів та готельно-ресторанної справи

Пояснювальна записка

до дипломної роботи магістра

на тему:

«Облік та аналіз руху коштів від операційної діяльності ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги»

Виконала: студентка 6 курсу,
групи ОА-61м
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Кос Тетяна Юріївна

Керівник: _____ к.е.н., доц. Говда Г. А.

Рецензент _____ к.е.н. Садура О.Б.
(прізвище та ініціали)

Львів – 2024 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ**

Інститут _____ бізнесу, менеджменту та маркетингу _____
Кафедра _____ обліку, фінансів та готельно-ресторанної справи _____
Освітній ступінь _____ магістр _____
Спеціальність _____ 071 «Облік і оподаткування» _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку, фінансів та
готельно-ресторанної справи

д.е.н., проф. Гарасим П.М.
« 01 » _____ 2024 року

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Кос Тетяні Юріївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____ «Облік та аналіз руху коштів від операційної діяльності
ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» _____

керівник роботи _____ к.е.н., доц. Говда Галина Анатоліївна _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від 18.10.2024 р. № С-829

2. Термін подання студентом роботи _____ 18.12.2024 р. _____

3. Вихідні дані до роботи _____ установчі документи, фінансова звітність ТОВ
«ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» за 2021-2023 рр., облікові регістри за
темою роботи, законодавчо-нормативні акти, наукова та навчальна література _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно
розробити) Вступ. 1. Теоретичні засади обліку та аналізу руху коштів від
операційної діяльності. 2. Практичний аналіз обліку коштів ТОВ «ЕРНСТ ЕНД
ЯНГ. АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ». 3. Аналіз та удосконалення обліку руху
коштів ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ». Висновки _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових
креслень) 1.Класифікація грошових коштів за різними ознаками;
2.Організаційна структура ТОВ «ЕРНСТ ЕНГ ЯНГ. Аудиторські послуги».
3.Динаміка основних показників Звіту про фінансовий результат підприємства.
4. Основні проблеми обліку коштів ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські
послуги». 5. Механізм розрахунку Чистого руху грошових коштів підприємства
за рік. 6.Динаміка надходжень від операційної діяльності ТОВ «ЕРНСТ ЕНГ
ЯНГ. Аудиторські послуги» за 2021-23 рр. 7. Динаміка витрачань на операційну
діяльність ТОВ «ЕРНСТ ЕНГ ЯНГ. Аудиторські послуги» за 2021-23 рр. _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
-	-	-	-

7. Дата видачі завдання 01.11.2024 р.

Керівник роботи

(підпис)
Говда Г.А.

(прізвище та ініціали)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Написання вступу	01.11.2024 – 10.11.2024	<i>Виконано</i>
2.	Теоретичні засади обліку та аналізу коштів від операційної діяльності	11.11.2024 – 20.11.2024	<i>Виконано</i>
3.	Практичний аналіз обліку коштів ТОВ «ЕРНСТ ЕНГ ЯНГ. Аудиторські послуги»	21.11.2024 – 04.12.2024	<i>Виконано</i>
4.	Аналіз та удосконалення руху коштів ТОВ «ЕРНСТ ЕНГ ЯНГ. Аудиторські послуги»	05.12.2024 – 14.12.2024	<i>Виконано</i>
5.	Формування висновків	15.12.2024 – 18.12.2024	<i>Виконано</i>

Студент

(підпис)
Кос Т. Ю.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)
Говда Г. А.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Магістерська робота присвячена дослідженню теоретичних і практичних аспектів обліку та аналізу руху грошових коштів підприємства на прикладі ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги». У роботі підкреслено значущість управління грошовими потоками для забезпечення фінансової стабільності та підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах сучасного ринку.

Основна увага приділяється аналізу руху коштів від операційної діяльності, оскільки цей вид діяльності є ключовим у забезпеченні платоспроможності та ліквідності підприємства. Проведено детальний розгляд нормативно-правового регулювання обліку грошових коштів, а також особливостей їх класифікації. На основі практичного аналізу діяльності ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» здійснено оцінку сучасного стану обліку та аналізу руху коштів, що дало змогу визначити основні проблеми й недоліки в цій сфері.

У ході дослідження проведено аналіз звіту про рух коштів від операційної діяльності, застосовано коефіцієнтний аналіз показників руху коштів, зокрема ліквідності, рентабельності та платоспроможності. Це дозволило оцінити ефективність використання коштів підприємством, виявити резерви для оптимізації фінансових потоків і підвищення фінансової стійкості.

На основі отриманих результатів розроблено рекомендації щодо вдосконалення обліку та аналізу грошових коштів, які спрямовані на підвищення ефективності управління ресурсами підприємства. Ці рекомендації можуть бути корисними для підприємств різних галузей, які прагнуть оптимізувати свої фінансові потоки.

Ключові слова: рух грошових коштів, облік, аналіз, операційна діяльність, ефективність, фінансова стабільність, «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги».

ANNOTATION

This master's thesis explores the theoretical and practical aspects of cash flow accounting and analysis, focusing on Ernst & Young. Audit services LLC as a case study. The research emphasizes the critical role of cash flow management in ensuring financial stability and enhancing the enterprise's competitiveness in a modern market environment.

Special attention is given to analyzing cash flows from operating activities, as this area serves as a cornerstone for maintaining the company's liquidity and solvency. The study provides a comprehensive review of the regulatory framework governing cash flow accounting and examines the classification of cash flows. A practical analysis of Ernst & Young. Audit services LLC evaluates the current state of cash flow accounting and identifies significant challenges and shortcomings in the system.

The research includes a detailed analysis of the cash flow statement for operating activities and applies ratio analysis, focusing on liquidity, profitability, and solvency metrics. These analyses help assess the enterprise's effectiveness in utilizing its financial resources and identify opportunities for optimizing financial flows and strengthening its financial stability.

Based on the findings, the study offers recommendations to improve the accounting and analysis of cash flows, aiming to enhance the enterprise's resource management efficiency. These recommendations are valuable for enterprises across various industries seeking to optimize their financial operations.

Keywords: cash flow, accounting, analysis, operating activities, efficiency, financial stability, Ernst & Young. Audit services LLC.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ РУХУ КОШТІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	9
1.1. Історія розвитку предмета дослідження та відомих літературних вітчизняних та зарубіжних джерел	9
1.2. Сутність та класифікація грошових коштів	11
1.3 Нормативно-правове регулювання обліку руху коштів	14
Висновки до Розділу 1	18
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОБЛІКУ КОШТІВ ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ».....	20
2.1. Фінансово-економічна характеристика підприємства ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги»	20
2.2. Оцінка сучасного стану обліку коштів підприємства.....	29
2.3. Проблеми та недоліки в обліку коштів.....	38
2.4. Рекомендації щодо удосконалення обліку коштів	40
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РУХУ КОШТІВ ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ».....	46
3. 1 Методи аналізу руху грошових коштів підприємства.....	46
3.2. Аналіз Звіту про рух коштів від операційної діяльності підприємства	53
3.3. Коефіцієнтний аналіз показників руху грошових коштів від операційної діяльності підприємства	62
Висновки до Розділу 3	68
ВИСНОВКИ	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74

ВСТУП

В умовах сучасної ринкової економіки облік і аналіз руху коштів набувають надзвичайної важливості для ефективного управління підприємствами. Рух грошових коштів дозволяє оцінити фінансовий стан організації, її платоспроможність, ліквідність, а також здатність до подальшого розвитку. Фінансова стабільність підприємства безпосередньо залежить від здатності керівництва контролювати й аналізувати надходження та витрати коштів, що, своєю чергою, забезпечує прийняття виважених управлінських рішень. У зв'язку з цим актуальність дослідження обліку та аналізу руху коштів обумовлена необхідністю раціонального використання грошових ресурсів і забезпечення стійкого фінансового положення підприємства.

Актуальність теми. Актуальність теми полягає в тому, що на сьогоднішній день підприємства стикаються з жорсткою конкуренцією та швидкоплинними змінами в економічному середовищі, зокрема змінами валютних курсів, інфляцією, податковим тиском, змінами попиту та пропозиції тощо. У цих умовах ефективне управління грошовими потоками дає змогу зберігати стабільність і конкурентоспроможність, уникати кризи ліквідності та забезпечувати реалізацію стратегічних цілей.

Мета дослідження. Метою даного дослідження є теоретичне та практичне обґрунтування основ обліку та аналізу руху коштів підприємства, виявлення ролі цього процесу в системі управління підприємством, а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності управління грошовими ресурсами.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети в дослідженні визначено такі завдання:

1. Дослідити теоретичні основи обліку руху коштів, зокрема визначення, класифікацію та принципи обліку грошових потоків.
2. Вивчити основні методи аналізу руху коштів, включаючи вертикальний, горизонтальний та коефіцієнтний аналізи.

3. Розглянути особливості застосування обліку та аналізу руху коштів в управлінні підприємством.
4. Провести фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства;
5. Дослідити основні показники, які використовуються для оцінки фінансового стану підприємства, пов'язаного з рухом коштів.
6. Розробити практичні рекомендації для покращення обліку та аналізу грошових потоків у підприємстві.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність підприємства, яка включає процеси надходження та витрат грошових коштів. Предметом дослідження виступає система обліку та аналізу руху коштів, що використовується для забезпечення фінансової стабільності та ефективного управління ресурсами підприємства.

Методи дослідження. Для проведення дослідження було застосовано такі методи: горизонтальний, вертикальний та коефіцієнтний аналіз, використовувались коефіцієнти ліквідності, платоспроможності, рентабельності та оборотності.

Джерела дослідження. У дослідженні використовуються наукові праці з теорії обліку та аналізу руху коштів, міжнародні стандарти фінансової звітності (IAS/IFRS), нормативно-правові акти, що регулюють фінансову діяльність підприємств, а також спеціалізована література та аналітичні статті. [1]

При написанні даної роботи використовувались такі загальнонаукові методи: аналітичний, таблично-графічний, статистичний. Порівняльний метод використовувався для зіставлення значень показників за окремі періоди з метою виявлення причин, які породжували зміни.

Структура курсової роботи. Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, десять підрозділів, висновку, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ РУХУ КОШТІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Історія розвитку предмета дослідження та відомих літературних вітчизняних та зарубіжних джерел

Історія розвитку обліку та аналізу руху коштів сягає глибокої давнини і пов'язана з виникненням необхідності документування грошових операцій. Ще в Стародавньому Єгипті, Вавилоні та Греції з'являлися перші форми обліку, де грошові операції фіксувалися для потреб торгівлі, контролю над ресурсами та розрахунків між державами. Основи сучасного бухгалтерського обліку було закладено у середньовічній Італії, де виникла *подвійна бухгалтерія*, описана відомим математиком і економістом Луки Пачолі в 1494 році. Ця система дозволила точніше фіксувати фінансовий стан суб'єктів господарювання, що сприяло розвитку обліку руху коштів.

Згодом, з розвитком промисловості та торгівлі у XVII-XIX століттях, зросла потреба в більш детальному обліку грошових коштів, особливо для контролю за доходами та витратами. Формування інститутів банківської системи, кредитування та інших фінансових інструментів вплинуло на розвиток методологій обліку і привело до поділу облікових дисциплін, зокрема обліку грошових потоків як окремого напрямку.

У XX столітті, в умовах інтенсивного розвитку світової економіки, акцент змістився до аналізу фінансових показників. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (IAS/IFRS), запроваджені для уніфікації обліку, ввели стандарти для звітності про рух коштів. Це дозволило користувачам фінансової інформації отримувати чітку картину руху коштів компанії, оцінювати її ліквідність, платоспроможність та здатність до самофінансування.

Сучасний етап розвитку обліку та аналізу руху коштів пов'язаний із цифровими технологіями, автоматизацією облікових процесів і використанням спеціалізованих програм. Це значно підвищило точність і швидкість отримання

інформації, сприяючи ефективнішому управлінню фінансовими ресурсами підприємств.

У процесі вивчення теоретичних основ обліку та аналізу руху коштів було створено значну кількість наукових праць як вітчизняними, так і зарубіжними авторами. Сучасні дослідження охоплюють різні аспекти обліку грошових потоків: від основ методології до практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансами [5].

Українські дослідники значну увагу приділяють розвитку теоретичних і методологічних підходів до аналізу руху коштів в умовах трансформаційної економіки. Так, роботи Ф. Ф. Бутинця та В. В. Сопка пропонують комплексні підходи до аналізу фінансових потоків, підкреслюючи важливість деталізованої звітності та адаптації методів обліку до потреб українських підприємств. В. Б. Івахненко у своїх дослідженнях наголошує на необхідності адаптації міжнародних стандартів фінансової звітності до української облікової практики, що дозволяє підвищити інвестиційну привабливість українських компаній.

Сучасні підручники, такі як праця О. В. Огійчук та М. В. Кужельного, роблять акцент на практичних аспектах обліку та аналізу грошових потоків, зокрема, пропонують приклади аналізу, що враховують специфіку українського ринку. Проте деякі дослідники вказують на обмежену доступність детальних інструкцій з практичного застосування цих методів, що ускладнює інтеграцію унікальних українських економічних реалій у світову практику [6].

Серед зарубіжних джерел особливе місце займають праці Р. Каплана та Д. Нортона, які заклали основи стратегічного управлінського обліку, підкреслюючи значення обліку руху коштів у прийнятті стратегічних рішень. Відомі також дослідження М. Франко і Ч. С. Мейерса, які зосередилися на впливі аналізу грошових потоків на показники фінансової стійкості підприємства. Праці І. Томаса розглядають рух коштів як основу для оцінки інвестиційної привабливості компанії, використовуючи методи DCF (Discounted Cash Flow) та EVA (Economic Value Added).

Видатний внесок зробили автори І. Бланк і Ф. Дрейк, які вивчали методологію прогнозування грошових потоків на базі сучасних економічних моделей. Проте критики цих праць зазначають, що підходи, орієнтовані на розвинені ринки, не завжди ефективно працюють у країнах з економікою, що розвивається, зокрема у країнах Східної Європи.

Вітчизняна та зарубіжна література пропонують широкий спектр підходів до аналізу руху коштів, які дозволяють адаптувати існуючі методи для специфічних умов. Однак для оптимізації методології важливо враховувати особливості кожної економіки та сучасні виклики, пов'язані з глобалізацією та цифровізацією фінансової інформації [7].

1.2. Сутність та класифікація грошових коштів

Грошові кошти – це ресурс, який представляє фінансову спроможність підприємства швидко розрахуватися з контрагентами або профінансувати операції без затримок. Грошові кошти являють собою найліквідніші активи, що відіграють ключову роль у забезпеченні функціонування бізнесу та фінансових операцій. Вони є основним засобом обігу, обміну, платежу та накопичення вартості. Грошові кошти виконують важливу функцію в економіці, забезпечуючи обіг товарів і сервісів, а також стабільність фінансових процесів у підприємстві. Їх використовують для розрахунків за товари та послуги, погашення фінансових зобов'язань, інвестування та інших фінансових операцій. [2]

Грошові кошти класифікуються за різними ознаками залежно від їхньої форми існування, виду валюти, функціонального призначення, місця зберігання та терміну використання. Така класифікація дозволяє краще управляти грошовими коштами та обирати оптимальні фінансові рішення. Розглянемо детальніше класифікацію грошових коштів (рис. 1.2.1).

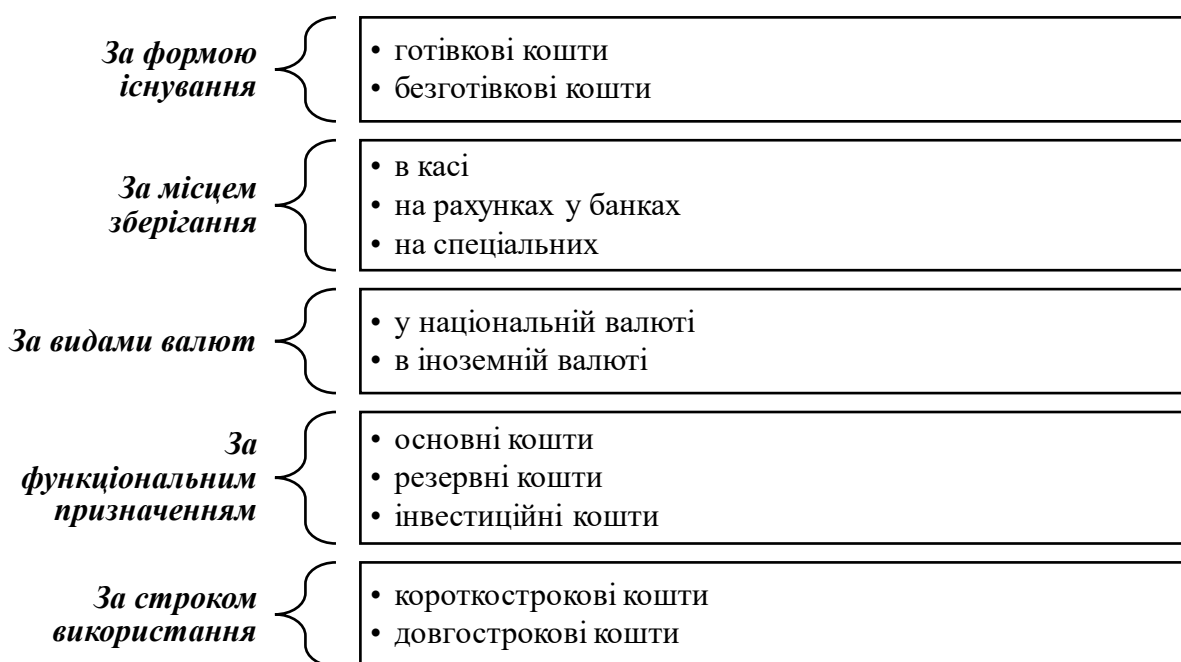

Рис. 1.2.1 Класифікація грошових коштів за різними ознаками

1. Отже, за формою існування грошові кошти поділяються на:

- *готівкові кошти* – фізична валюта в національній або іноземній валюті, яка є найбільш ліквідною формою активів і може бути використана негайно;

- *безготівкові кошти* – кошти, які знаходяться на рахунках в банках і використовуються для безготівкових розрахунків, забезпечуючи більшу безпеку та ефективність фінансових операцій.

2. За місцем зберігання:

- *в касі* – готівкові кошти, що перебувають у розпорядженні каси підприємства і зазвичай використовуються для щоденних операцій та негайних виплат;

- *на рахунках у банках* – кошти на поточних і депозитних рахунках, які підприємство може використовувати для розрахунків із постачальниками, виплат заробітних плат та інших витрат;

- *на спеціальних рахунках* – кошти, що зберігаються на рахунках з особливим режимом, таких як акредитиви, чекові рахунки, депозити та

кошти на карткових рахунках. Такі кошти можуть бути спрямовані на конкретні цілі, зокрема на міжнародні розрахунки або інвестиції.

3. За видами валют:

- *у національній валюті* – грошові кошти, що зберігаються в національній валюті та забезпечують стабільність фінансових операцій у рамках внутрішнього ринку;

- *в іноземній валюті* – кошти, що зберігаються в іноземній валюті, які необхідні для міжнародних розрахунків і дозволяють підприємству мінімізувати валютні ризики.

4. За функціональним призначенням:

- *основні кошти* – кошти, що використовуються для здійснення основної діяльності підприємства, такі як витрати на оплату товарів, послуг, заробітної плати тощо;

- *резервні кошти* – кошти, що зберігаються в резерві для покриття непередбачених витрат або кризових ситуацій та підвищують фінансову стійкість підприємства;

- *інвестиційні кошти* – кошти, що використовуються для інвестиційної діяльності, дозволяють розширювати бізнес або здійснювати інвестиції в проекти для підвищення доходів організацій.

5. За строком використання:

- *короткострокові кошти* – кошти, що призначені для використання впродовж одного року і, як правило, спрямовані на поточні розрахунки й витрати підприємства;

- *довгострокові кошти* – кошти, які можуть зберігатися довше одного року та мають цільове призначення, наприклад для довгострокових інвестицій або масштабних проєктів [3].

1.3 Нормативно-правове регулювання обліку руху коштів

Нормативно-правове регулювання обліку руху коштів в Україні здійснюється на основі законодавчих актів, які окреслюють основні правила, стандарти та засади ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Ці законодавчі норми дозволяють підприємствам забезпечити прозорість обліку грошових операцій та сприяють правильному плануванню та ефективному управлінню фінансовими ресурсами.

На *рисунку 1.3.1* наведені основні нормативні документи, які регулюють облік руху коштів, із зазначенням їх основних положень та значення для обліку [4]:

Перелік основних нормативно-правових актів, які регулюють облік коштів в Україні, та короткий опис їхнього регулятивного впливу можна охарактеризувати так:

1. *Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [12]:*

- Встановлює загальні засади організації бухгалтерського обліку, вимоги до фінансової звітності, основні принципи ведення обліку (документування, обґрунтованість, безперервність);
- Визначає, що динаміка руху коштів має здійснюватися на підставі документів, що підтверджують факти господарської діяльності.

2. *Податковий кодекс України [30]:*

- Регулює порядок оподаткування фінансових операцій, зокрема руху коштів з метою забезпечення своєчасної сплати зборів та податків;
- Дозволяє враховувати податкові наслідки операцій, які стосуються руху коштів.

3. *Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, зокрема НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [31]*

- НП(С)БО 1: Визначає структуру звіту про рух грошових коштів:
 - Операційна діяльність: Платежі постачальникам, надходження від покупців.

Рис. 1.3.1. Основні нормативно-правові акти, що регулюють облік грошових коштів на підприємствах

- Фінансова діяльність: Отримання кредитів, погашення боргів.
- Інвестиційна діяльність: Купівля/продаж основних засобів, отримання дивідендів.
- Стандарти забезпечують єдиний підхід до відображення руху коштів у звітності, що сприяє порівнянню фінансових показників між підприємствами.

4. *Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), зокрема МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» [10] та МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» [11]:*

- МСФЗ 7 визначає розкриття інформації щодо руху грошових коштів, взаємозалежних з фінансовими інструментами, а МСФЗ 9 — оцінку грошових активів і фінансових зобов'язань;
- Використовується для підприємств, які звітують за міжнародними стандартами, забезпечуючи інвесторам і партнерам прозорість щодо руху коштів.

5. *Інструкція з організації касових операцій у національній валюті в Україні [32]:*

- Контролює порядок та документообіг касових операцій у готівкових розрахунках;
- Дозволяє правильно обліковувати готівкові кошти і касові операції на підприємстві.

6. *Інструкція з бухгалтерського обліку податкових зобов'язань та податкового кредиту з податку на додану вартість [33]:*

- Встановлює правила обліку податкових зобов'язань і кредитів з ПДВ, що стосуються операцій, взаємозалежних із обліком коштів;
- Дозволяє правильне відображення зобов'язань з ПДВ у разі здійснення фінансових операцій.

7. *Цивільний кодекс України (ЦКУ) [34]:*

- Розділи щодо зобов'язань регулюють порядок розрахунків між юридичними та фізичними особами;
- Встановлює правила укладання договорів, які включають умови щодо оплати.

8. *Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [35]»:*

- Регламентує діяльність платіжних систем, таких як Приват24, Monobank.

- Визначає порядок здійснення електронних платежів, їх реєстрацію в обліку.
- Регламентує включення електронних платежів до складу первинних документів.
- Регламентує здійснення контролю банками дотримання підприємствами вимог законодавства щодо фінансових операцій.

9. Закон України «Про банки і банківську діяльність» [36]:

- Регулює порядок відкриття банківських рахунків юридичними та фізичними особами;
- Контролює рух коштів через рахунки в банках для уникнення незаконних операцій.

Отже, облік коштів в Україні регулюється комплексом нормативно-правових актів, які забезпечують системність, прозорість та контроль у фінансових операціях. Основу регулятивної бази складає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який визначає принципи обліку, організації фінансової звітності та документального підтвердження операцій. Важливим доповненням є Податковий кодекс України, який регулює порядок оподаткування фінансових операцій, забезпечуючи дотримання податкової дисципліни під час руху коштів. Національні та міжнародні стандарти фінансової звітності (НП(С)БО та МСФЗ) формують єдині підходи до складання звітів про рух грошових коштів, дозволяючи порівнювати фінансові результати різних підприємств.

Крім того, окремі аспекти обліку регулюються спеціалізованими інструкціями. Наприклад, Інструкція з організації касових операцій у національній валюті в Україні регламентує порядок обліку готівкових операцій, а Цивільний кодекс України встановлює норми щодо договірних розрахунків. Також важливу роль відіграють закони, що регулюють діяльність платіжних систем та банківську діяльність, які визначають порядок електронних платежів та контроль руху коштів через рахунки. Така багаторівнева система правового

регулювання забезпечує узгодженість процесів обліку коштів, їх відповідність законодавчим нормам і прозорість у фінансовій діяльності підприємств.

Висновки до Розділу 1

Управління та аналіз руху грошових коштів має ключову роль у фінансовій діяльності підприємства. Від якості та точності цього обліку значною мірою залежить спроможність компанії належним чином виконувати фінансові зобов'язання, розподіляти ресурси та підтримувати фінансову стійкість. Грошові кошти служать основою для збільшення реальних доходів і витрат, а також для контролю за операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю. [8]

Таким чином, грошові кошти класифікуються за різними критеріями, що дозволяє ефективно їх використовувати та аналізувати. За формою існування вони поділяються на готівкові та безготівкові, кожна з яких має свої переваги щодо ліквідності та безпеки. За місцем зберігання кошти можуть перебувати в готівці, на банківських рахунках або спеціальних рахунках з певним цільовим призначенням. За видом валюти кошти поділяються на національні та іноземні, що забезпечує стабільність внутрішніх розрахунків та мінімізує валютні ризики. Функціональне призначення дозволяє виділити основні, резервні та інвестиційні фонди, а термін використання - короткострокові та довгострокові активи.

Нормативно-правова база обліку грошових потоків в Україні є багатогранною системою, яка охоплює різні аспекти фінансової діяльності та забезпечує прозорість і обґрунтованість операцій з грошовими потоками. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» встановлює основні принципи бухгалтерського обліку, такі як документальне оформлення, обґрунтованість та безперервність, з акцентом на необхідності підтвердження грошових потоків відповідними документами. Податковий кодекс України регулює оподаткування операцій з готівкою, дозволяючи враховувати податкові наслідки таких операцій для своєчасної сплати податків.

Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, такі як НП(С)БО 1, визначають вимоги до звітності про рух грошових коштів, класифікуючи їх за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю, що полегшує уніфікацію звітності між компаніями. Міжнародні стандарти фінансової звітності, зокрема МСФЗ 7 та МСФЗ 9, забезпечують прозорість та стандартизацію інформації про грошові потоки та фінансові інструменти, що важливо для компаній, які працюють на глобальному ринку.

Інструкція про організацію ведення касових операцій та обліку ПДВ передбачає чіткі правила ведення обліку готівки та податкових зобов'язань, що зменшує ризик помилок та штрафних санкцій. Цивільний кодекс регулює порядок укладання договорів та розрахунків між суб'єктами господарювання, а Закон «Про платіжні системи та переказ коштів» встановлює порядок здійснення електронних платежів, відображення цих операцій у первинних документах та контролю за дотриманням банками законодавства.

Закони «Про банки і банківську діяльність» та інші нормативно-правові акти формують основу для безпечного руху коштів через банківські рахунки, включаючи механізми протидії незаконним операціям. У сукупності ці акти забезпечують точність, надійність та відповідність фінансових операцій вимогам законодавства, сприяючи ефективному управлінню фінансовими ресурсами компаній та інтеграції української економіки у світову фінансову систему.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОБЛІКУ КОШТІВ ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ»

2.1. Фінансово-економічна характеристика підприємства ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги»

ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» є відомим підприємством, що спеціалізується на наданні професійних аудиторських послуг. Компанія відзначається високим рівнем компетенції своїх співробітників та дотриманням міжнародних стандартів аудиту. Команда фахівців забезпечує комплексний підхід до аудиту, що включає аналітичні та консультаційні послуги, допомагаючи клієнтам ефективно розв'язувати фінансові питання та покращувати процеси управління ризиками. Завдяки такому підходу, компанія підтримує високу репутацію та довіру з боку своїх клієнтів.

Підприємство ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги», є частиною міжнародної мережі Ernst & Young Global Limited, яка має юридичний статус у Великобританії з обмеженою відповідальністю учасників.

ЕУ визнана світовим лідером у напрямках аудиту, оподаткування, стратегії, угод і консалтингу. Штат ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» нараховує понад 390 тисяч працівників у 148 країнах світу, які спільно прагнуть до позитивних змін у світі через вдосконалення бізнесу, підтримуючи спільні корпоративні цінності та безумовну відданість високим стандартам якості, принциповості, об'єктивності та професійного скептицизму. У сучасному глобальному ринку комплексний підхід ЕУ набуває особливої важливості у виконанні аудиторських завдань, що можуть охоплювати всі країни світу.

Такий підхід дозволяє фірмам-учасникам мережі EYG розвивати та застосовувати досвід у повному його обсязі й масштабі, необхідних для виконання різноманітних і складних аудиторських проєктів. EYG координує різноманітну діяльність фірм-учасників та заохочує їх до співпраці. Хоча EYG

не надає послуг сама, вона сприяє тому, щоб фірми-учасники мережі надавали клієнтам виключно послуги високої якості по всьому світу. Кожна фірма-учасник є окремою юридичною особою, і її зобов'язання та відповідальність регулюються нормами EYG та іншими угодами. Варто зазначити, що всі фірми-учасники мережі EYG структуровані відповідно до трьох основних географічних регіонів: це Північна і Південна Америка (Americas), Азійсько-Тихоокеанський регіон (Asia-Pacific) та регіон Європи, Близького Сходу, Індії та Африки (EMEIA). Ці географічні області охоплюють численні регіони й складаються з об'єднань фірм-учасників, а у випадку з ЕУ у США – із груп в межах цієї фірми. Виключенням є регіони Організації з надання фінансових послуг (FSO), що займаються діяльністю відповідних фірм у сфері фінансових послуг в рамках географічного регіону. Структура глобальної організації та ключові органи управління викладені нижче, відображаючи принцип спільної стратегії ЕУ як глобальної організації [13, 14].

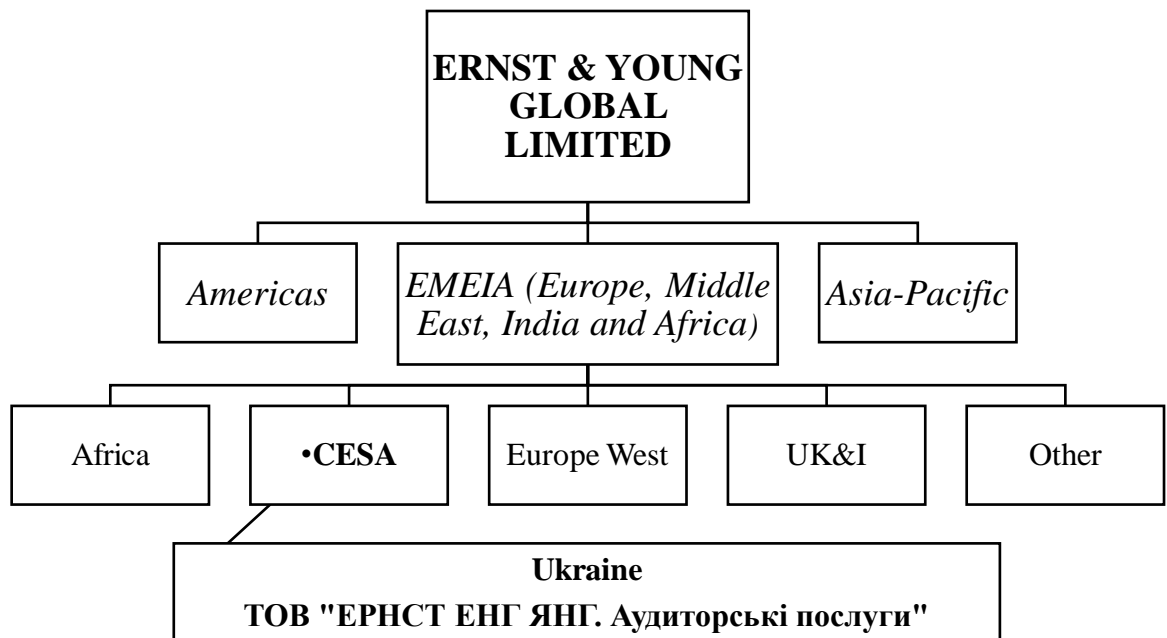

Рис. 2.1.1 Організаційна структура ТОВ «ЕРНСТ ЕНГ ЯНГ. Аудиторські послуги»

ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» функціонує в Україні у формі товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ), до складу якого

входять кілька ключових учасників із частками власності в наступних пропорціях: Дабіжа Володимир Васильович володіє 12,33331%, Купрій В'ячеслав Юрійович також володіє 12,33331%, аналогічну частку має Светлеюший Олег Станіславович, Свістич Олександр Михайлович, своєю чергою, володіє 24,66676% частки, а Студинська Юлія Сергіївна – 12,33331%. Крім того, ЕЯ Юкрейн Холдінгз Лімітед має вагому частку в розмірі 26%.

В таблиці 2.1.1. наведемо загальну характеристику підприємства.

Таблиця 2.1.1

Загальна характеристика підприємства ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ.
Аудиторські послуги»

Повне найменування підприємства	Товариство з обмеженою відповідальністю «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги»
Скорочене найменування підприємства	ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги»
Дата створення	13.12.2004
Директор	Свістич Олександр Михайлович
Місце розташування	м. Київ, вул. Хрещатик 19-А
Розмір статутного капіталу	33306921
Основний вид діяльності	Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування
Види економічної діяльності за КВЕД-2010	<i>Основний:</i> 69.20 Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування <i>Інші:</i> 78.30 Інша діяльність із забезпечення трудовими ресурсами 70.22 Консультування з питань комерційної діяльності й керування

Джерело: складено автором на основі [24]

В рамках української діяльності до ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» ЕУ також належать кілька інших фірм-учасників мережі EYG, які активно займаються операційною діяльністю на території України. Це охоплює такі фірми, як ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ», ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Юридичні послуги» та ТОВ «ЕЯ Діджитал». Очолює ЕУ в Україні що керує

партнер Богдан Ярмоленко. Що стосується організаційної структури ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги», то її основними органами управління є Загальні збори учасників, які виконують роль вищого керівного органу, а також Генеральний директор, що є одноосібним виконавчим органом.

Наразі посаду Генерального директора займає Олександр Свістич.

Для оцінки ефективності його роботи, виявлення проблемних зон, планування подальшого розвитку та прийняття управлінських рішень проводиться аналіз основних техніко-економічних показників діяльності підприємства. Він дозволяє відстежувати динаміку ключових показників, оптимізувати витрати, підвищити прибутковість і конкурентоспроможність, а також забезпечує адаптацію до мінливих ринкових умов і ефективне планування ресурсів. Деталі аналізу наведені в таблиці 2.1.2.

Таблиця 2.1.2

Аналіз основних показників Звіту про фінансові результати підприємства за 2021-2023 рр., тис. грн

<i>Показники</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>Відносна зміна, %</i>	
				<i>2022/2021</i>	<i>2023/2022</i>
Чистий дохід від реалізації продукції	407003	346491	423618	-15%	22%
Собівартість реалізованої продукції	356875	361975	361975	1%	0%
Валовий прибуток	50128	78924	61643	57%	-22%
Інші операційні доходи	7533	147587	13831	1859%	-91%
Адміністративні витрати	38102	37531	54173	-1%	44%
Витрати на збут	232	10	30	-96%	200%
Інші операційні витрати	11080	23040	15555	108%	-32%
Фінансовий результат від операційної діяльності	8247	8712	5716	6%	-34%

Джерело: складено автором на основі Додатку А, Б, В.

Аналізуючи зміни основних показників Звіту про фінансові результати аудиторської компанії за 2021-2023 роки, можна помітити суттєві коливання в динаміці доходів та витрат, що вплинуло на загальний фінансовий стан компанії.

Чистий дохід від реалізації в 2022 році знизився на 15% в порівнянні з 2021 роком. Це могло бути пов'язано зі зниженням попиту, зростанням конкуренції або впливом макроекономічних факторів. Однак у 2023 році виручка зросла на 22%, що, ймовірно, стало результатом нових стратегій продажів, покращення ринкових умов або збільшення клієнтської бази.

Собівартість реалізованої продукції протягом звітного періоду залишалася майже стабільною. У 2022 році він виріс на 1%, а в 2023 році залишився без змін. Це свідчить про ефективне управління виробничими процесами та контроль витрат на закупівлі та обслуговування, що позитивно вплинуло на загальну фінансову стабільність компанії.

Валовий прибуток у 2022 році зріс на значні 57%, що свідчить про покращення прибутковості. Водночас у 2023 році цей показник зменшився на 22%. Це зниження, незважаючи на зростання чистого прибутку, може свідчити про збільшення інших операційних витрат, які знизили прибутковість компанії.

Інші операційні доходи демонструють найбільш вражаючу динаміку. У 2022 році їх різке зростання на 1859% могло бути пов'язано з одноразовими джерелами доходу, такими як продаж активів, компенсації чи інші фінансові надходження. У 2023 році цей показник зменшився на 91%, що пояснюється відсутністю таких доходів у звітному році.

Адміністративні витрати знизилися на 1% у 2022 році, але зросли на 44% у 2023 році. Витрати на збут, з іншого боку, були мінімальними у 2022 році, але зросли на 200% у 2023 році, що може бути пов'язано з посиленням маркетингової діяльності для збільшення продажів.

Загалом фінансовий результат від операційної діяльності зріс на 6% у 2022 році, але знизився на 34% у 2023 році. Це свідчить про збільшення

фінансових проблем, які вплинули на ефективність основного бізнесу компанії, ймовірно, через вищі адміністративні витрати та нижчі інші дохід.

Загалом результати свідчать про значний вплив зовнішніх та внутрішніх чинників на фінансову діяльність компанії, при цьому позитивні зміни доходів супроводжуються збільшенням витрат, що перешкоджає зростанню прибутковості.

Валовий прибуток у 2022 році зріс на значні 57%, що свідчить про підвищення прибутковості. Водночас у 2023 році цей показник зменшився на 22%. Це зниження, незважаючи на зростання чистого прибутку, може свідчити про збільшення інших операційних витрат, які знизили прибутковість компанії.

На рис. 2.1.1 продемонстровано співвідношення основних показників, які включають доходи від операційної діяльності суб'єкта господарювання: чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг), валовий прибуток – результат здійснення реалізації, фінансовий результат від операційної діяльності, тобто реалізації продукції, надання послуг, виконання робіт.

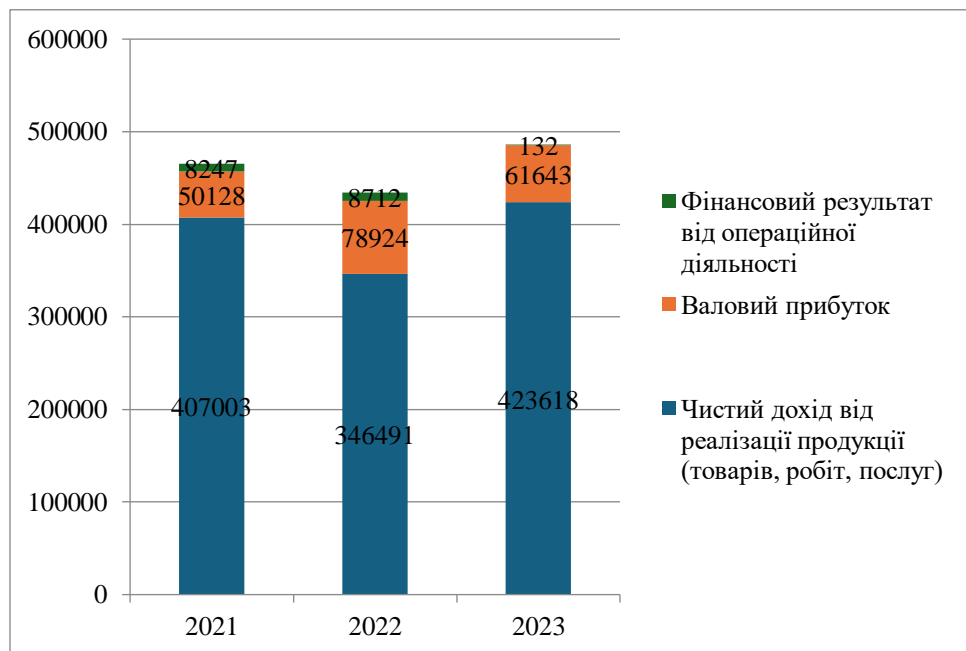

Рис. 2.1.1. Динаміка показників формування фінансового результату від операційної діяльності, тис. грн.

На рис. 2.1.2. продемонстровано співвідношення основних показників, які включають доходи від операційної діяльності суб'єкта господарювання: чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг), валовий прибуток – результат

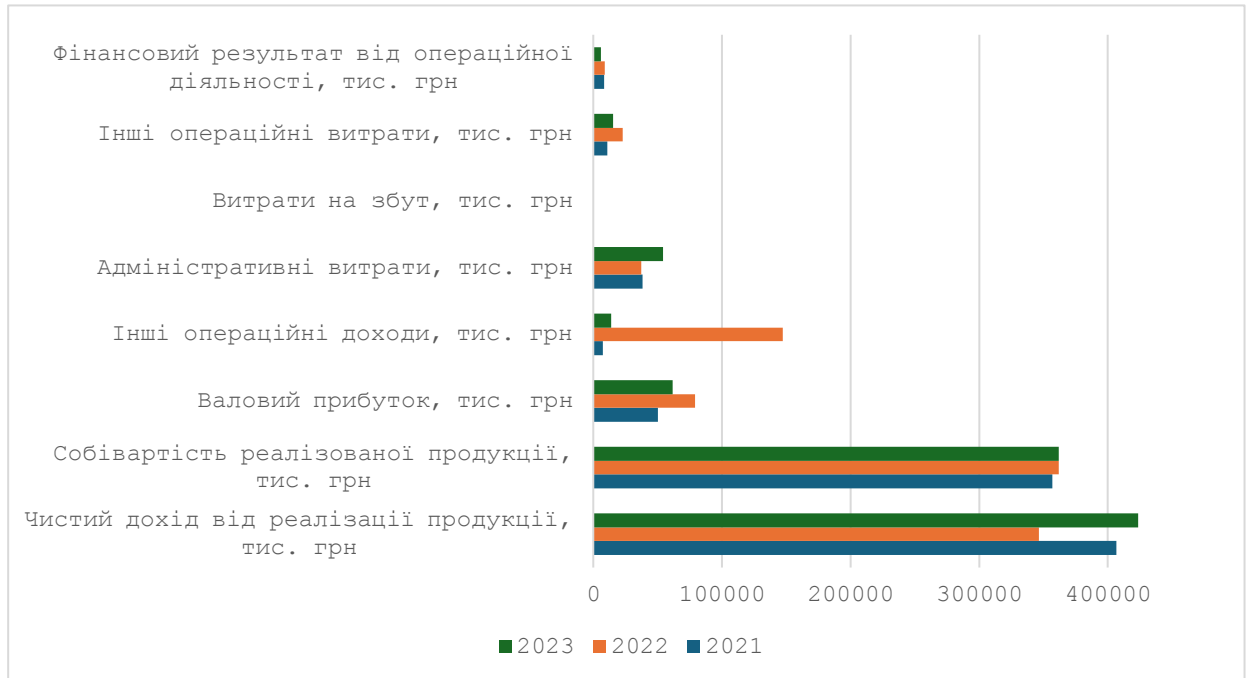

Рис. 2.1.2. Динаміка основних показників Звіту про фінансовий результат підприємства, тис. грн.

здійснення реалізації, фінансовий результат від операційної діяльності, тобто реалізації продукції, надання послуг, виконання робіт.

Наступним етапом для визначення руху грошових коштів проведемо горизонтальний та вертикальний аналіз балансу, дані яких сформуємо в таблицю 2.1.3.

Аналіз змін статей балансу показує суттєві трансформації в структурі активів і пасивів компанії у 2021-2023 роках. Основні зміни стосуються зростання активів та перерозподілу джерел фінансування.

Загальна вартість майна компанії зросла на 18% у 2022 році порівняно з 2021 роком та на 43% у 2023 році порівняно з 2022 роком. Це свідчить про суттєве розширення ресурсної бази компанії, яке могло бути зумовлено збільшенням операційної діяльності або залученням додаткових фінансових ресурси.

Значно скоротилися необоротні активи: на 52% у 2022 році та ще на 24% у 2023 році. Така динаміка може свідчити про продаж чи списання основних засобів, перехід до більш мобільних активів або зміну моделі роботи бізнесу. Оборотні активи залишалися стабільними у 2022 році, але зросли на 44% у 2023 році. Зокрема, запаси зросли на 7% у 2022 році та на 32% у 2023 році, що може бути пов'язано з підготовкою до розширення операцій або збільшенням обсягу операцій. Кошти в розрахунках зазнали різкого скорочення на 70% у 2022 році, але зросли на 103% у 2023 році. Це може свідчити про зменшення заборгованості клієнтів у 2022 році та її часткове погашення у 2023 році. Найдинамічніше зросли грошові кошти та їх еквіваленти: на 261 % у 2022 році та ще на 27% у 2023 році. Це збільшення демонструє ефективне управління ліквідністю компанії.

Загальні джерела коштів зростали відповідно до зростання активів. Власний капітал зростав помірними темпами: на 17% у 2022 році та на 15% у 2023 році. Основним джерелом цього зростання є нерозподілений прибуток, який зростав такими ж темпами. Це свідчить про стабільність діяльності підприємства, хоча темпи зростання власного капіталу залишаються помірними.

У 2022 році позиковий капітал зріс на 38%, а в 2023 році він різко скоротився на 96%. Таке скорочення може бути пов'язане з погашенням боргових зобов'язань або переходом на самофінансування. Це позитивна тенденція, яка знижує фінансові ризики компанії.

Динаміка змін у структурі активів і пасивів свідчить про те, що підприємство активно розвивається. Значне збільшення оборотних активів і грошових коштів свідчить про підвищення ефективності діяльності, а зменшення позикового капіталу — про зменшення залежності від зовнішнього фінансування. Проте зменшення необоротних активів може сигналізувати про зменшення інвестицій у довгострокові ресурси, що потребує детального аналізу для оцінки впливу на майбутню діяльність компанії.

Таблиця 2.1.3.

Аналіз Балансу ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» за 2021-2023 рр., тис. грн

Номер рядка	Стаття балансу	2021		2022		2023		Зміни за період			
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	2022-2021, тис грн	2023-2022, тис грн	2022/2021, %	2023/202, %
Актив											
1	Майно разом	237949	100	280642	100	400137	100	42693	119495	18%	43%
1,1	Необоротні активи	14318	5,24	6912	2,53	5251	1,92	-7406	-1661	-52%	-24%
1,2	Оборотні активи:	273370	100	273370	100	394886	144,45	0	121516	0%	44%
1,2,1	Запаси	14262	5,22	15325	5,61	20172	7,38	1063	4847	7%	32%
1,2,2	Засоби в розрахунках	204814	74,92	61887	22,64	125800	46,02	-142927	63913	-70%	103%
1,2,3	Грошові кошти та їх еквіваленти	54294	19,86	196158	71,76	248914	91,05	141864	52756	261%	27%
Пасив											
2	Джерела майна разом	237949	100	280642	100	400137	100	42693	119495	18%	43%
2,1	Власний капітал	39898	16,77	46841	16,69	53944	13,48	6943	7103	17%	15%
2.1.1	Зареєстрований капітал	27	0,01	27	0,01	27	0,01	0	0	0%	0%
2.1.2	Нерозподілений прибуток	39871	16,76	46814	16,68	53944	13,48	6943	7130	17%	15%
2.2	Позиковий капітал	79392	33,37	109563	39,04	4176	1,04	30171	-105387	38%	-96%

Джерело: складено автором на основі Додатку А, Б, В.

Аналіз фінансово-економічних показників компанії за 2021-2023 роки свідчить про значні коливання в її діяльності. Чистий дохід від реалізації продукції демонструє падіння на 15% у 2022 році порівняно з 2021 роком, але вже у 2023 році відновлюється зі зростанням на 22%. Собівартість реалізованої продукції залишається стабільною, збільшуючись лише на 1% у 2022 році та залишаючись незмінною у 2023 році, що свідчить про контроль над виробничими витратами. Валовий прибуток зростає на 57% у 2022 році, що свідчить про підвищення рентабельності продукції, але знижується на 22% у 2023 році, ймовірно, через зростання витрат або зміну ринкових умов. Чистий прибуток протягом трьох років залишається відносно стабільним, з невеликим зниженням у 2022 році (-9%) і незначним зростанням у 2023 році (+3%). Середня кількість працівників зростає на 15% у 2022 році, але залишається майже незмінною у 2023 році, що може свідчити про те, що компанія адаптується до зростання бізнесу. Загалом компанія демонструє здатність відновлюватися після тимчасового спаду та зберігає стабільність ключових показників.

2.2. Оцінка сучасного стану обліку коштів підприємства

2.2.1. Загальна організація обліку грошових коштів

Грошові кошти є невід'ємною частиною фінансової системи підприємства, що визначає його ліквідність, платоспроможність і здатність виконувати зобов'язання перед контрагентами, працівниками, державою в цілому і, що не менш важливо, перед власниками. Для міжнародної аудиторської фірми готівка слугує не лише засобом платежу, а й інструментом вимірювання ефективності управління фінансовими потоками — це основа для прийняття управлінських рішень. Облік готівки виконує на такому підприємстві кілька важливих функцій:

1) Точність і прозорість обліку фінансових операцій. Усі грошові надходження, платежі та залишки повинні бути задокументовані та зареєстровані належним чином.

2) Відповідність законодавству та міжнародним стандартам. Бухгалтерські процедури повинні відповідати вимогам законодавства, насамперед українського податкового законодавства, а також Міжнародних стандартів фінансової звітності.

3) Управління фінансовою стійкістю. Грошові кошти повинні використовуватися ефективно, включаючи інвестиції, погашення зобов'язань і створення резервів для забезпечення фінансової гнучкості.

ТОВ «ЕРНСТ ЕНГ ЯНГ. Аудиторські послуги» здійснює свою діяльність з використанням програмного забезпечення IT-Enterprise. Це ERP-система, яка дозволяє повністю автоматизувати процес обліку готівки від моменту реєстрації операцій до формування фінансової звітності. Серед основних функцій програмного забезпечення – інтеграція з банківськими системами, контроль залишків і руху готівки, переоцінка валютних коштів, класифікація грошових потоків. Таким чином, автоматичний імпорт банківських виписок значно скорочує час обробки даних і ризики. За допомогою цієї системи миттєво доступна інформація про стан банківських рахунків, грошових коштів та їх еквівалентів; крім того, це також полегшує аналіз за валютою та за контрагентом. Система дозволяє здійснювати автоматичну переоцінку валютних залишків за поточними курсами НБУ, що вкрай важливо для звітності за МСФЗ. Допомагає класифікувати операції за видами діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова), які необхідно здійснити для складання звіту про рух грошових коштів. Для забезпечення достовірності обліку грошових коштів Компанія використовує стандартний план рахунків, адаптований до міжнародних вимог. До основних рахунків, які використовуються для обліку грошових коштів, відносяться:

- Рахунок 30 «Готівка» - використовується для обліку готівки, яка знаходиться в касі підприємства. Головні операції, для яких

використовується цей рахунок: отримання готівки в банку, виплата зарплати, дрібні витрати. Аналітичний облік ведеться за касами, відповідальними особами та валютами.

- Рахунок 31 «Рахунки в банках» - відображає залишки та рух на банківських рахунках. До складу субрахунків можуть входити окремі рахунки для кожного банку та валюти. Операції: отримання коштів від клієнтів, оплата рахунків постачальників, перекази між рахунками.
- Рахунок 33 «Інші кошти» - використовується для обліку чеків, депозитів, касових документів і коштів у дорозі. Головні операції, для яких використовується цей рахунок: отримання авансів, оформлення депозитних договорів, інкасо.
- Рахунок 35 «Поточні фінансові інвестиції» - відображає інвестиції, які можна швидко конвертувати в готівку. Операції: купівля/продаж цінних паперів, доходи від короткострокових фінансових вкладень.

Кожен із цих рахунків забезпечує як синтетичний, так і аналітичний облік, що дозволяє фіксувати операції з необхідною деталізацією.

Аналітичний облік грошових коштів в програмі IT-Enterprise ведеться за кількома параметрами, серед яких:

- Валюти - ведеться окремий облік у гривнях та іноземних валютах, що дозволяє враховувати курсові різниці.
- Контрагенти - це дозволяє відстежувати рух коштів по кожному партнеру, забезпечуючи детальний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості.
- Види операцій - операції розподілені за видами діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова), що спрощує звітність.

Облік грошових коштів ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» базується на таких принципах документального доказування, ефективності, відповідності та надійності.

- 1) *Принцип документального доказування.* Кожна операція повинна бути підтверджена відповідним документом (касовий чек, виписка з банківського рахунку тощо).
- 2) *Принцип ефективності.* Дані про рух грошових коштів повинні своєчасно відображатися в бухгалтерському обліку для забезпечення актуальності інформації.
- 3) *Принцип відповідності.* Облік грошових коштів повинен відповідати вимогам законодавства України, МСФЗ та внутрішньої політики підприємства.
- 4) *Принцип надійності.* Усі транзакції повинні фіксуватися точно, без спотворень, що досягається завдяки автоматизації процесів в IT-Enterprise.

Міжнародний характер діяльності аудиторської компанії висуває додаткові вимоги до організації обліку грошових коштів. Через значну частку операцій в іноземній валюті компанія регулярно переоцінює залишки в іноземній валюті та враховує курсові різниці у фінансовій звітності. Облік грошових коштів організований таким чином, що дані можна використовувати для звітності за МСФЗ, що забезпечує прозорість для міжнародних партнерів та інвесторів. Міжнародна компанія часто використовує різні платіжні системи та банківські рахунки в різних країнах, що вимагає високого рівня автоматизації для координації операцій.

Облікова політика підприємства визначає правила обліку грошових коштів, включаючи методи оцінки залишків, класифікації операцій, перерахунку валюти тощо. Політика базується на положеннях МСФЗ, законодавства України та специфіки діяльності підприємства.

2.2.2. Документування операцій з грошовими коштами

Облік грошових коштів базується на принципі документального підтвердження кожної господарської операції. Це є основою для забезпечення точності даних і виконання вимог законодавства.

1. Касові ордери (прибуткові та видаткові) – використовуються для реєстрації руху готівкових коштів у касі. Вони включають інформацію про суму, підставу операції та підтвердження відповідальної особи.
2. Банківські виписки – основне джерело даних для відображення руху коштів на банківських рахунках. Виписки імпортуються в IT-Enterprise і автоматично співставляються з платіжними дорученнями.
3. Платіжні доручення – документи для ініціювання безготівкових платежів. Вони включають дані про контрагентів, суми та реквізити.
4. Розрахункові документи (рахунки-фактури, акти звірки, договори) – підтверджують правомірність операцій.
5. Електронні документи – використовуються для інтеграції з банківськими системами та платіжними платформами (SWIFT, SEPA, Приват24, Monobank).

Програма IT-Enterprise забезпечує автоматичну реєстрацію та зберігання цих документів у цифровому вигляді, що спрощує доступ до інформації.

2.2.3. Процес обліку грошових коштів в IT-Enterprise

IT-Enterprise — комплексний інструмент для автоматизації облікових процесів, у тому числі касових операцій. Ця ERP-система дозволяє інтегрувати всі етапи бухгалтерського обліку, від реєстрації операцій до складання фінансової звітності відповідно до стандартів МСФЗ.

IT-Enterprise має інтеграцію з банківськими системами, що дозволяє автоматично отримувати банківські виписки. Кожна виписка імпортується в систему, а програмне забезпечення порівнює отримані дані з раніше створеними платіжними дорученнями або запланованими платежами. Це значно знижує ризик помилок і прискорює обробку транзакцій.

Якщо автоматичний імпорт виписок недоступний (наприклад, по касових операціях або окремих валютних операціях), бухгалтер вручну вводить дані за

допомогою підтвердних документів (касових ордерів, платіжних доручень, банківських чеків тощо).

Система підтримує роботу з популярними платіжними платформами, такими як SWIFT, SEPA, Privat24 або Monobank, що дозволяє миттєво відображати рух коштів для електронних платежів. Це особливо важливо для міжнародної аудиторської компанії, яка працює з клієнтами та постачальниками в різних країнах.

Після реєстрації кожна транзакція перевіряється на відповідність внутрішнім політикам компанії та нормативним вимогам. Це реалізовано в програмі через функцію подвійного контролю, коли бухгалтер створює операцію, а фінансовий менеджер її підтверджує.

IT-Enterprise автоматично формує бухгалтерські проводки для кожної операції відповідно до правил, закладених у налаштуваннях системи. Деякі приклади:

- Надходження коштів на банківський рахунок: Дт 31 «Рахунки в банках» / Кт 36 «Розрахунки з клієнтами».
- Оплата постачальнику: Дт 63 «Розрахунки з постачальниками» / Кт 31 «Банківські рахунки».
- Отримання кредиту: Дт 31 «Банківські рахунки» / Кт 50 «Довгострокові позики» або Кт 60 «Короткострокові позики».
- Виплата заробітної плати: Дт 66 «Нарахування заробітної плати» / Кт 30 «Каса».

Програма дозволяє налаштовувати шаблони проводок для різних типів операцій, що значно прискорює їх обробку.

Для кожної операції проводки деталізуються за такими аналітичними параметрами:

- 1) Валюта операції (гривня, долар США, євро тощо).
- 2) Джерело коштів (операційна, інвестиційна або фінансова діяльність).

- 3) Контрагент (замовник, постачальник, партнер тощо).
- 4) Підрозділ або проект компанії (для внутрішнього контролю).

Відповідно до вимог МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів», IT-Enterprise автоматично класифікує операції на три види діяльності:

Операційна діяльність: включає всі платежі, пов'язані з основною діяльністю компанії, такі як розрахунки з клієнтами, оплата послуг постачальників, заробітна плата та податкові платежі.

Інвестиційна діяльність: Облік купівлі-продажу основних засобів, отримання дивідендів, інвестування в короткострокові фінансові інструменти.

Фінансова діяльність: Операції, пов'язані із залученням та поверненням позикових коштів, виплатою дивідендів, отриманням фінансування.

Програмне забезпечення дозволяє бухгалтеру вручну коригувати класифікацію, якщо операція має специфічний характер і вимагає додаткових пояснень.

У міжнародній аудиторській компанії значна частина операцій здійснюється в іноземній валюті. IT-Enterprise автоматизує процес переоцінки валютних залишків. На кінець кожного звітного періоду програмне забезпечення переоцінює валютні залишки за поточним курсом НБУ. Будь-які курсові різниці автоматично відображаються на рахунках: Дт/Кт 71 «Інші доходи» або 94 «Інші витрати». Програмне забезпечення формує звіт про курсові різниці, який використовується для аналізу впливу валютних коливань на фінансовий результат.

Для забезпечення точного обліку IT-Enterprise має вбудовані засоби контролю балансу:

- 1) Щоденна звірка банку - програмне забезпечення порівнює банківські дані із записами в системі бухгалтерського обліку, виявляючи розбіжності.
- 2) Моніторинг залишків готівки - щоденно формується контрольний звіт, який надсилається відповідальним особам.

3) Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості -система автоматично відображає стан розрахунків з контрагентами, що дозволяє фінансовому менеджеру планувати платежі.

IT-Enterprise підтримує автоматичне формування звітів про рух грошових коштів. Основні типи звітів:

- Звіт про рух грошових коштів за прямим методом. Він містить дані про грошові надходження та виплати з детальною класифікацією за видами діяльності.
- Звіт за непрямим методом. Відображає зв'язок між чистим прибутком і грошовими потоками через коригування негрошових статей (амортизація, перерахунок залишків в іноземній валюті тощо).
- Звіт про залишки коштів. Детальний звіт із залишками в банку та касі за валютами.

Програма дозволяє формувати бюджети та прогнозувати грошові потоки на основі запланованих операцій. Облік грошових коштів інтегрується з модулями управління проектами, закупівлями та продажами. IT-Enterprise формує аналітичні звіти, які дозволяють оцінити ефективність управління готівкою.

2.2.4. Вплив МСФЗ на облік грошових коштів

Процес обліку грошових коштів в IT-Enterprise забезпечує високу точність, автоматизацію та відповідність міжнародним стандартам. Ця система є ключовим інструментом фінансового менеджменту в міжнародній аудиторській фірмі, що дозволяє оптимізувати роботу, знизити ризик помилок і забезпечити прозорість фінансової звітності.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) мають значний вплив на облік грошових коштів у міжнародній аудиторській компанії. Вони визначають принципи обліку, подання та розкриття інформації про рух грошових коштів, що забезпечує прозорість та порівнянність фінансової звітності. Вимоги МСФЗ, зокрема *МСФЗ (IAS) 7 "Звіт про рух грошових коштів"*, передбачають

класифікацію грошових потоків на операційну, інвестиційну та фінансову діяльність, що впливає на структуру облікових процесів.

Програмне забезпечення IT-Enterprise, що використовується компанією для ведення обліку, дозволяє адаптувати облікові процедури відповідно до МСФЗ. Це забезпечується через функціональні можливості налаштування стандартного плану рахунків для автоматичного розподілу операцій по грошових потоках згідно з вимогами МСФЗ. Крім того, програмний модуль формування звітності може інтегрувати дані з різних джерел, що полегшує складання *звітів про рух грошових коштів* у відповідності з міжнародними стандартами.

Використання стандартного плану рахунків вимагає певної адаптації під потреби МСФЗ. Наприклад, рахунки, що відображають грошові кошти та їх еквіваленти, повинні бути чітко розмежовані для правильної класифікації за звітом про рух грошових коштів. План рахунків налаштовується таким чином, щоб забезпечити розподіл грошових потоків за трьома основними категоріями: операційна, інвестиційна та фінансова діяльність. IT-Enterprise дозволяє налаштовувати аналітичні ознаки та автоматичні алгоритми розподілу операцій, що полегшує відповідність стандартам.

Використання IT-Enterprise для обліку грошових коштів забезпечує автоматизацію процесу формування звітності за МСФЗ. Програма дозволяє автоматично генерувати *звіт про рух грошових коштів* на основі проведених операцій та облікових даних. Важливо, що інформація групується та класифікується у відповідності з вимогами IAS 7, що зменшує ризик помилок і підвищує оперативність підготовки звітності.

Впровадження МСФЗ сприяє підвищенню прозорості облікових даних, а використання IT-Enterprise дозволяє вести детальний контроль за рухом грошових коштів. Автоматичне відображення всіх операцій, їх відстеження та розподіл за діяльністю забезпечують відповідність даних міжнародним вимогам. Це особливо

важливо для аудиторської компанії, де облік має бути максимально точним і прозорим для подальшого складання фінансової звітності.

Вплив МСФЗ на облік грошових коштів у міжнародній аудиторській компанії є комплексним та охоплює як методологічні, так і технологічні аспекти. Програма IT-Enterprise дозволяє ефективно адаптувати облікові процеси та автоматизувати формування звітності відповідно до вимог МСФЗ, зокрема IAS 7. Це забезпечує точність, прозорість та порівнянність фінансової інформації, що є важливим фактором для міжнародних аудиторських компаній.

2.3. Проблеми та недоліки в обліку коштів

У підрахунках та обліку грошових коштів, які здійснює ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги», можуть виникати певні проблеми, що потребують особливої уваги.

Розглянемо детальніше проблеми обліку коштів ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» (рис. 2.3.1).

Охарактеризуємо детальніше проблеми.

1. Взаємозалік витрат і доходів: Однією з основних проблем може бути складність у точному відображенні всіх доходів і витрат. Це вимагає ретельного підходу до контролю і обробки фінансової документації.

2. Автоматизація процесів: Хоча технології полегшують багато аспектів у веденні обліку, впровадження нових систем може бути складним завданням. Потрібна постійна перевірка ефективності програмного забезпечення, яке використовується.

3. Законодавчі вимоги: Постійні зміни в податкових і фінансових законах викликають необхідність оновлення політики та процедури.

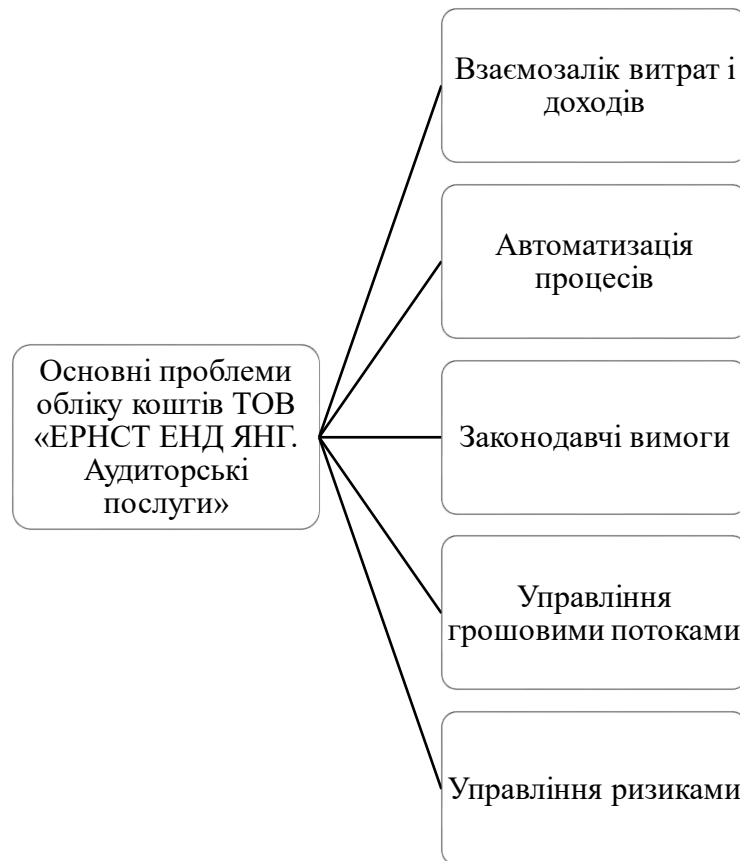

Рис. 2.3.1 Основні проблеми обліку коштів ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги»

4. Управління грошовими потоками: Підтримання оптимального рівня ліквідності є ще одним складним завданням. Важливо зберігати баланс між витратами й надходженнями для забезпечення безперервного функціонування ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги.

5. Управління ризиками: Оцінка та мінімізація фінансових ризиків є критичною частиною фінансового обліку. Складана система управління ризиками може допомогти передбачити та уникнути можливих кризових ситуацій.

Ці проблеми потребують не лише досвіду у сфері обліку, а й стратегічного підходу для їх ефективного вирішення. Завдяки вчасному реагуванню на ці виклики, ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» можуть покращити свій фінансовий стан і забезпечити стабільний розвиток.

Розглянемо основні недоліки обліку ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги»:

1. Недостатня прозорість фінансової звітності: ймовірно ускладнення розуміння фінансового стану ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги».
2. Відсутність відстеження операцій з грошовими потоками: можуть виникати труднощі у виявленні потенційних витрат або неправильної системи звітування.
3. Можливе нехтування оновленням системи обліку: що призводить до застарілої інформаційної бази та ризику втрати даних.
4. Помилки у веденні документації: тут важливо зосередитися на високій точності та своєчасності бухгалтерських записів.
5. Недостатній рівень внутрішнього контролю: це може спричинити можливості для шахрайства або фінансових маніпуляцій.

Загалом ці недоліки вказують на потребу в покращенні фінансового обліку, щоб забезпечити прозорість, ефективність і безпеку управління коштами ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги».

2.4. Рекомендації щодо удосконалення обліку коштів

Облік коштів у сучасному світі є успіхом підприємства. Зокрема, для такої великої та впливової організації, як ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» важливо удосконалювати свої підходи до обліку коштів. Існує декілька стратегій, які можуть сприяти цьому процесу. Напрями вдосконалення системи обліку фінансових коштів у сфері аудиторських послуг компанії ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» можуть охоплювати кілька аспектів, які сприятимуть покращенню ефективності та прозорості їхнього фінансового управління. По-перше, можна інтегрувати сучасні програмні рішення для автоматизації процесу обліку, що зменшить людський фактор і підвищить точність даних. По-друге, варто посилити внутрішній аудит шляхом

запровадження регулярних перевірок і аналізу ризиків для вчасного виявлення можливих фінансових порушень. Крім того, важливо провести навчання співробітників щодо нових стандартів і процедур у сфері обліку, щоб забезпечити високий рівень професіоналізму всередині організації. Також слід звернути увагу на розвиток системи звітності, яка має бути не лише точною, але й доступною для розуміння зацікавленими сторонами. Забезпечення зворотного зв'язку з клієнтами може допомогти виявити їхні потреби та очікування, що своєю чергою надасть можливості для подальшого удосконалення послуг та відповідності ринковим вимогам. [28]

Наступним етапом слід запропонувати удосконалення програми введення обліку на підприємстві за допомогою програми Statistic.

Statistic може бути налаштована самим бухгалтером на особливості бухгалтерського обліку на своєму підприємстві, на будь-які зміни законодавства та форм звітності.

Основні особливості програми :

- ведення синтетичного та аналітичного обліку стосовно потреб підприємства;
- можливості ведення кількісного та багатовалютного обліку;
- можливості швидкого створення первинної документації;
- отримання всієї необхідної звітності та різноманітних документів щодо синтетичного та аналітичного обліку;
- повна засвоюваність: можливість змінювати та доповнювати план рахунків, систему проводок, налаштування аналітичного обліку, форми первинних документів, форми звітності;
- можливості автоматичного друку вихідних (первинних) документів.

Вагомим позитивним фактором є повна сумісність цих програм, одна значно розширює можливості іншої. Вихідними даними для програми є проведення, що вносяться до журналу господарських операцій. Програма

розрахована на зберігання великої кількості проводок - десятків і сотень тисяч, проте завжди можна знайти серед них потрібні за датою, рахунками дебету та кредиту, сумою чи змістом. Крім того, можна обмежити кількість проводок деяким інтервалом часу, переглядаючи проводки за рік, квартал, місяць і день. Під час виведення проводок програма дозволяє автоматично формувати та видрукувати вихідні документи. Програма також надає можливості щодо створення звітів довільної форми: баланс підприємства, додатки до нього, розрахунки податків та багато іншого. Для будь-якої типової операції можна задати форму первинного документа. Це дозволяє при введенні даної типової операції сформувати й видрукувати відповідний первинний документ (що стосується основних засобів, це акт здачі-приймання, акт на списання основних засобів, інвентарна карта і багато іншого).

Форма первинного документа зберігається в окремому файлі і є звичайним текстовим файлом, у якому квадратними дужками відзначені поля для підставлення значень. У формі документа можуть бути також команди для розрахунку показників, завдання періоду розрахунку підсумків за рахунками вказівки числа цифр у дробовій частині та багато іншого.

Крім того, слід удосконалити рівень кваліфікації працівників шляхом регулярних навчань та семінарів, які акцентують на актуальні тенденції у сфері обліку й аудиту.

Висновки до Розділу 2

ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» - одна з провідних компаній у сфері аудиторських послуг в Україні, що працює в рамках глобальної мережі Ernst & Young Global Limited. Дотримання високих стандартів якості, міжнародних принципів фінансової звітності та інноваційний підхід до облікових процесів забезпечує компанії стабільну позицію на ринку та довіру клієнтів. Інтегруючи новітні технології та застосовуючи міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, компанія гарантує точність, прозорість та оперативність у виконанні своїх зобов'язань.

Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» демонструє її здатність адаптуватися до ринкових умов та швидко відновлюватися після тимчасових спадів. Зокрема, збільшення чистого доходу у 2023 році на 22% порівняно з попереднім періодом свідчить про ефективність управління витратами та стабільність операційної діяльності. Незважаючи на зниження валового прибутку у 2023 році, збереження стабільного чистого прибутку свідчить про грамотний фінансовий менеджмент компанії. Також зростання середньооблікової кількості працівників підкреслює активний розвиток та розширення діяльності.

Організаційна структура компанії покликана забезпечити ефективне управління ресурсами та високий рівень координації між учасниками. Використання передових інформаційних систем, таких як ISpro та IT-Enterprise, дозволяє нам автоматизувати облік грошових коштів, розрахунок заробітної плати, касові операції та інші фінансові процеси. Це допомагає оптимізувати час і ресурси, підвищуючи загальну продуктивність і конкурентоспроможність підприємства.

Впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) є ключовим аспектом діяльності компанії, що дозволяє уніфікувати фінансову звітність, підвищити її прозорість і забезпечити відповідність вимогам світового

ринку. Це дозволяє компанії співпрацювати з міжнародними партнерами, порівнювати свої фінансові показники з іншими учасниками ринку та підтримувати довіру інвесторів. Це також створює основу для подальшого розвитку та адаптації до мінливих вимог глобальної економіки.

Проблеми та недоліки в обліку грошових коштів ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» свідчать про наявність специфічних викликів у фінансовій діяльності, які потребують системного аналізу та ефективного вирішення. Серед ключових викликів - проблеми автоматизації процесів, управління грошовими потоками, дотримання вимог законодавства та забезпечення достовірності фінансової документації. Особливу увагу слід приділяти прозорості фінансової звітності та внутрішньому контролю, які впливають на надійність та репутацію компанії на ринку аудиторських послуг. Недостатня увага до цих аспектів може призвести до ризиків помилок у звітності, втрати даних та можливих фінансових маніпуляцій.

Водночас, компанія має значний потенціал для усунення цих недоліків шляхом впровадження сучасних інформаційних технологій, таких як програмні платформи для автоматизації бухгалтерського обліку, які дозволяють ефективно управляти великими обсягами фінансових даних. Зокрема, використання таких програм, як Statistic, може забезпечити інтеграцію синтетичного та аналітичного обліку, підвищити точність операцій та спростити процес складання звітності. Крім того, особливого значення набуває розвиток внутрішнього аудиту, що дозволить своєчасно виявляти можливі ризики та уникати фінансових втрат. Запровадження регулярного навчання персоналу новим обліковим стандартам та підходам також сприятиме підвищенню рівня професіоналізму та якості роботи компанії.

Таким чином, усунення проблем та недоліків в обліку грошових коштів можливе завдяки комплексному підходу, який поєднує автоматизацію процесів, посилення контролю та відповідальності персоналу, а також адаптацію до змін у

законодавстві. Завдяки впровадженню запропонованих заходів ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» зможе не тільки підвищити ефективність управління фінансами, а й посилити свою конкурентоспроможність, забезпечивши прозорість, стабільність і довіру з боку клієнтів і партнерів.

Отже, ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» демонструє високий рівень професіоналізму та інноваційності, підтверджуючи свою репутацію надійного партнера у сфері аудиторських послуг. Завдяки стратегічному підходу, впровадженню сучасних технологій та дотриманню міжнародних стандартів компанія забезпечує стабільний розвиток, успішно вирішує фінансові питання своїх клієнтів та продовжує зміцнювати свої позиції на ринку аудиторських послуг.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РУХУ КОШТІВ ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ»

3.1 Методи аналізу руху грошових коштів підприємства

Методи аналізу руху грошових потоків ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» передбачають комплексну оцінку фінансових аспектів, що дозволяє зрозуміти ефективність управління ресурсами. Важливо враховувати різні аспекти, які включають аналіз вхідних та вихідних грошових потоків, що забезпечує повний огляд фінансового здоров'я компанії. До цього процесу залучаються експерти, які застосовують сучасні аналітичні інструменти та методології для ретельного вивчення грошових надходжень та витрат. Це, своєю чергою, дає змогу керівництву приймати обґрунтовані рішення та адаптувати стратегії управління для підвищення фінансової стійкості та довгострокового зростання бізнесу.

У зв'язку з постійно змінюваною економічною ситуацією, аналіз фінансового становища організації є одним із найбільш швидко реагує показників на ці зміни. Ефективність діяльності підприємств багато в чому залежить від їхньої здатності акумулювати кошти, ефективного використання коштів та їх безперервності. [19]

Рух фінансових ресурсів підприємств здійснюється у формі грошових потоків. Грошовий потік організації є сукупність розподілених у часі надходжень і виплат коштів, створюваних його господарською діяльністю. Ефективно організовані грошові потоки є найважливішою ланкою фінансової системи підприємства.

Аналіз грошових потоків організації є актуальним і ключовим моментом в аналізі фінансового стану підприємства, оскільки в сучасних ринкових умовах фінансовий стан будь-якої організації багато в чому залежить від результату руху грошових коштів, що є різницею між припливом і відпливом. Відсутність

необхідного запасу коштів може свідчити фінансові труднощі. Це модель господарських операцій підприємства, в якій відображаються суми грошових коштів, що надійшли, і як ці кошти були використані протягом року в результаті діяльності. Звіт про рух коштів є зведеним звітом про вхідні та вихідні грошові потоки Організації за певний проміжок часу. Ці потоки поділені на три основні категорії: операційну, інвестиційну та фінансову. Звіт про рух коштів спільно з інформацією від двох інших основних фінансових звітів, бухгалтерського балансу, звіту про фінансові результати, а також інших документів дозволяє фінансовим керівникам оцінити такі характеристики: [20]

- здатність компанії генерувати майбутні чисті грошові потоки від операційної діяльності для погашення кредиторської заборгованості, процентних платежів за кредитом, виплату дивідендів;

- причини відмінностей між чистим прибутком та чистими коштами від операційної діяльності;

- результати інвестицій та фінансування угод готівкою та безготівковими платежами. Звіт про рух грошових коштів показує зміни у русі грошових потоків компанії та їх еквівалентів у розрізі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Аналіз руху грошових потоків можна проводити прямим і непрямим способами. Для проведення аналізу прямим шляхом, звіт про рух коштів слід доповнити розрахунками відносних показників структури припливу та відтоку коштів за видами діяльності. [21]

До основних методів аналізу грошових коштів належать горизонтальний і вертикальний аналізи, які дають можливість оцінити зміни в структурі надходжень і витрат коштів за певний проміжок часу, а також визначити ключові тенденції в динаміці змін цих показників. Завдяки цим підходам керівництво отримує об'єктивні уявлення про грошові потоки підприємства, що дозволяє схвалити прийняті рішення для підтримки стабільності фінансування. Крім цього,

для ефективного аналізу фінансової звітності використовується коефіцієнтний аналіз – рис. 3.1.1.

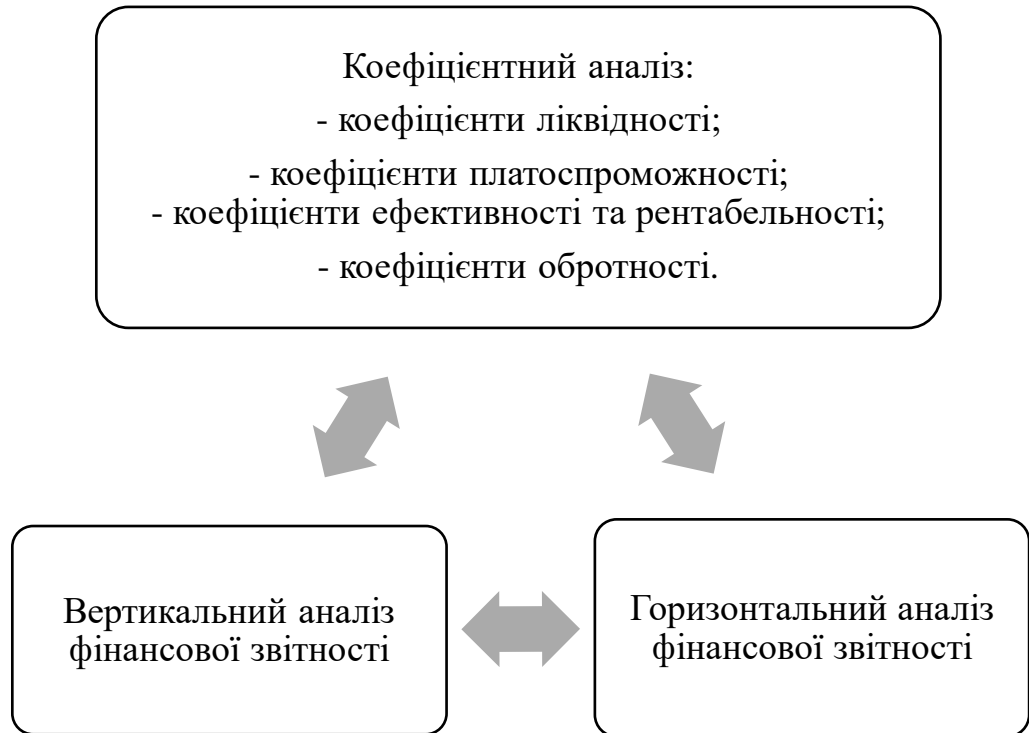

Рис. 3.1.1 Методи аналізу фінансових показників підприємства

Горизонтальний аналіз передбачає порівняння грошових коштів за кілька періодів, що дозволяє відстежувати зміни показників доходів і витрат під час руху грошових коштів. За допомогою такого підходу можна оцінити приріст або спад у грошових надходженнях чи витратах як у грошовому, так і у відсотковому вираженні. Це дає змогу виявити загальні тенденції у фінансовій діяльності підприємства, такі як зростання доходів від операційної діяльності або зміни у витратах на інвестиційні проекти. Аналізуючи такі тенденції, компанія може приймати рішення про коригування бюджету, планувати додаткові джерела фінансування або переглядати стратегію зменшення витрат. Горизонтальний

аналіз є також важливим інструментом для оцінки фінансової стійкості підприємств, оскільки він допомагає прогнозувати та передбачати майбутні грошові потоки, що є важливим для довгострокового планування і розробки стратегічних рішень. [22]

Вертикальний аналіз спрямований на вивчення структури грошових коштів у розрізі їхніх джерел та напрямків використання за конкретний період. Він дає змогу визначити пропорції між різними джерелами надходжень і напрямками витрат, наприклад таких, як операційна, інвестиційна чи фінансова діяльність. Завдяки такому аналізу персонал управління може оцінити ефективність користування фінансовими ресурсами та виявити, які категорії витрат потребують оптимізації для підвищення прибутковості підприємств. Також вертикальний аналіз дозволяє зробити висновки щодо того, як розподіляються ресурси підприємства між основними напрямками діяльності, що допомагає керівництву визначити фінансові пріоритети й забезпечити оптимальний розподіл коштів.

Коефіцієнтний аналіз включає розрахунок низки показників, які допомагають охарактеризувати фінансовий стан підприємства більш детально. Серед основних груп коефіцієнтів можна коефіцієнти, що відображають ліквідність, платоспроможність, оборотність, ефективність і рентабельність руху грошових коштів підприємства. [23]

Коефіцієнти ліквідності та платоспроможності – показники, що демонструють здатність підприємства покривати свої зобов'язання за допомогою грошових потоків або залишків коштів.

1. Коефіцієнт ліквідності грошового потоку: визначається як відношення чистого грошового потоку до поточних зобов'язань. Відображає, наскільки операційні грошові потоки забезпечують виконання короткострокових фінансових зобов'язань. Для розрахунку використовується чистий грошовий потік та поточні зобов'язання.

2. *Коефіцієнт поточної платоспроможності* - оцінює здатність підприємства виконувати короткострокові зобов'язання за рахунок поточних активів. Для розрахунку використовується оборотні активи та короткострокові зобов'язання.

3. Коефіцієнт абсолютної платоспроможності - показує частку короткострокових зобов'язань, які можуть бути покриті за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів. Для розрахунку використовується грошові кошти та короткострокові зобов'язання.

Коефіцієнти достатності грошового потоку – показники що відображають, наскільки грошові потоки від діяльності покривають потреби підприємства в фінансуванні.

1. Достатність грошового потоку для погашення зобов'язань - розраховується як співвідношення чистого грошового потоку до загальної суми зобов'язань.

2. Достатність грошового потоку для самофінансування - визначає, наскільки грошові потоки забезпечують інвестиції в розвиток підприємства без залучення зовнішнього фінансування. Для розрахунку використовується чистий грошовий потік та інвестиційні витрати.

4. Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку- відображає спроможність грошового потоку забезпечити фінансові потреби підприємства. Дані для розрахунку: чистий грошовий потік, загальні витрати.

Коефіцієнти оборотності - ці показники оцінюють швидкість обігу грошових коштів у діяльності підприємства.

1. Коефіцієнт оборотності грошових коштів - показує, скільки разів за період оборотні кошти повністю обертаються. Дані для розрахунку: виручка, середній залишок грошових коштів.

2. Період обороту грошових коштів - визначає середній час, необхідний для одного обороту грошових коштів. Для розрахунку використовується середній залишок грошових коштів та виручка.

Коефіцієнти ефективності та рентабельності грошових потоків - відображають ефективність використання грошових коштів та їх вплив на рентабельність підприємства.

1. Коефіцієнт ефективності грошових потоків - визначає співвідношення між отриманими та витраченими грошовими коштами. Для розрахунку використовується чистий грошовий потік та грошові витрати.

2. Коефіцієнт рентабельності грошових потоків (надходження, вибуття, залишків) - оцінюють прибутковість руху коштів у різних аспектах: надходжень, витрат чи залишків. Дані для розрахунку: чистий прибуток, грошові надходження, витрати або залишки.

3. Грошова рентабельність продажу - відображає, яка частина виручки формується як чистий грошовий потік. Для розрахунку використовується чистий грошовий потік та виручка.

На основі розрахунку цих коефіцієнтів можна оцінити:

- Фінансову стійкість: високі значення коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності свідчать про здатність підприємства покривати зобов'язання за рахунок поточних активів або грошових потоків.
- Ефективність операційної діяльності: позитивні значення достатності грошового потоку та рентабельності надходжень свідчать про стабільність основної діяльності.
- Оборотність коштів: скорочення періоду обороту або підвищення коефіцієнта оборотності грошових коштів є ознакою ефективного використання ресурсів.
- Довгострокові перспективи: аналіз рентабельності самофінансування та ефективності інвестицій дозволяє оцінити здатність до розвитку.

Застосування горизонтального, вертикального та коефіцієнтного аналізу надає всебічну картину фінансового стану підприємства, його платоспроможності, ліквідності, рентабельності та ефективності управління ресурсами. Регулярний аналіз грошових коштів допомагає керівництву підприємств виявляти слабкі сторони у фінансовій діяльності, а також приймати обґрунтовані рішення, спрямовані на оптимізацію витрат і покращення фінансових результатів. Завдяки комплексному підходу до аналізу фінансової інформації підприємство може досягти стабільного розвитку та підвищити свою конкурентоспроможність на ринку. [25]

Аналіз руху коштів може стати базою для отримання серйозних оцінок та висновків лише у тому випадку, якщо фінансові звіти будуть доповнені управлінською звітністю. Така інформація може бути отримана оперативно, вона не прив'язана до конкретних термінів формування бухгалтерського звіту, групується за будь-якими ознаками й може бути виражена і в вартісній формі, і в натуральних показниках.

Підсумовуючи можна сказати, що основними методами аналізу руху коштів на підприємстві є пряма і непрямий методи аналізу, також є коефіцієнтний метод, який застосовується як доповнення двом перерахованим вище методам.

Основним джерелом інформації при проведенні аналізу за прямим методом є Звіт про рух коштів. Основним параметром для непрямого методу аналізу є чистий прибуток підприємства. З використанням коефіцієнтного методу вивчається динаміка коефіцієнтів платоспроможності, рентабельності, достатності, інтервал самофінансування, покриття оборотними активами короткострокових зобов'язань, реінвестування. Залежно, яку інформацію хоче отримати суб'єкт аналізу, залежить який метод аналізу, він використовуватиме, і навіть, що стане інформаційною базою для даного аналізу.

Аналіз руху коштів ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» розкриває можливість зробити висновок про те, що їхні методи обліку формують

чітке та інформативне уявлення про фінансові операції компанії. Такий аналіз не лише надає уявлення про грошові потоки, а й допомагає зрозуміти фінансову стратегію підприємства.

3.2. Аналіз Звіту про рух коштів від операційної діяльності підприємства

Інформація про рух грошових коштів компанії формується у Звіті про рух грошових коштів. Метою звіту є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни в русі грошових коштів компанії та їх еквівалентах протягом звітного періоду. Для аналізу ефективності використання грошових потоків використовуються дані балансових показників, звітів про фінансові результати та аналітичного обліку грошових коштів компанії. [27]

Аналіз ефективності використання грошових коштів показує достатність грошових коштів для здійснення операційної, інвестиційної, фінансової (кредити й позики) діяльності.

Схему розрахунку чистого руху грошових коштів за звітний період відображено на рисунку 3.2.1.

Вищенаведена схема демонструє процес складання звіту про рух грошових коштів за прямим методом, який дозволяє детально проаналізувати фінансові потоки підприємства за звітний період. Початковим кроком є визначення залишку грошових коштів на початок звітного періоду на основі даних грошових рахунків (зокрема, рахунків 301, 302, 311 тощо) або відповідного рядка балансу. Потім у звіті розподіляють рух грошових коштів за трьома основними напрямками: операційна, інвестиційна та фінансова діяльність.

До операційної діяльності належать надходження та вибуття грошових коштів, пов'язані з основною діяльністю компанії, що забезпечує її функціонування та прибутковість.

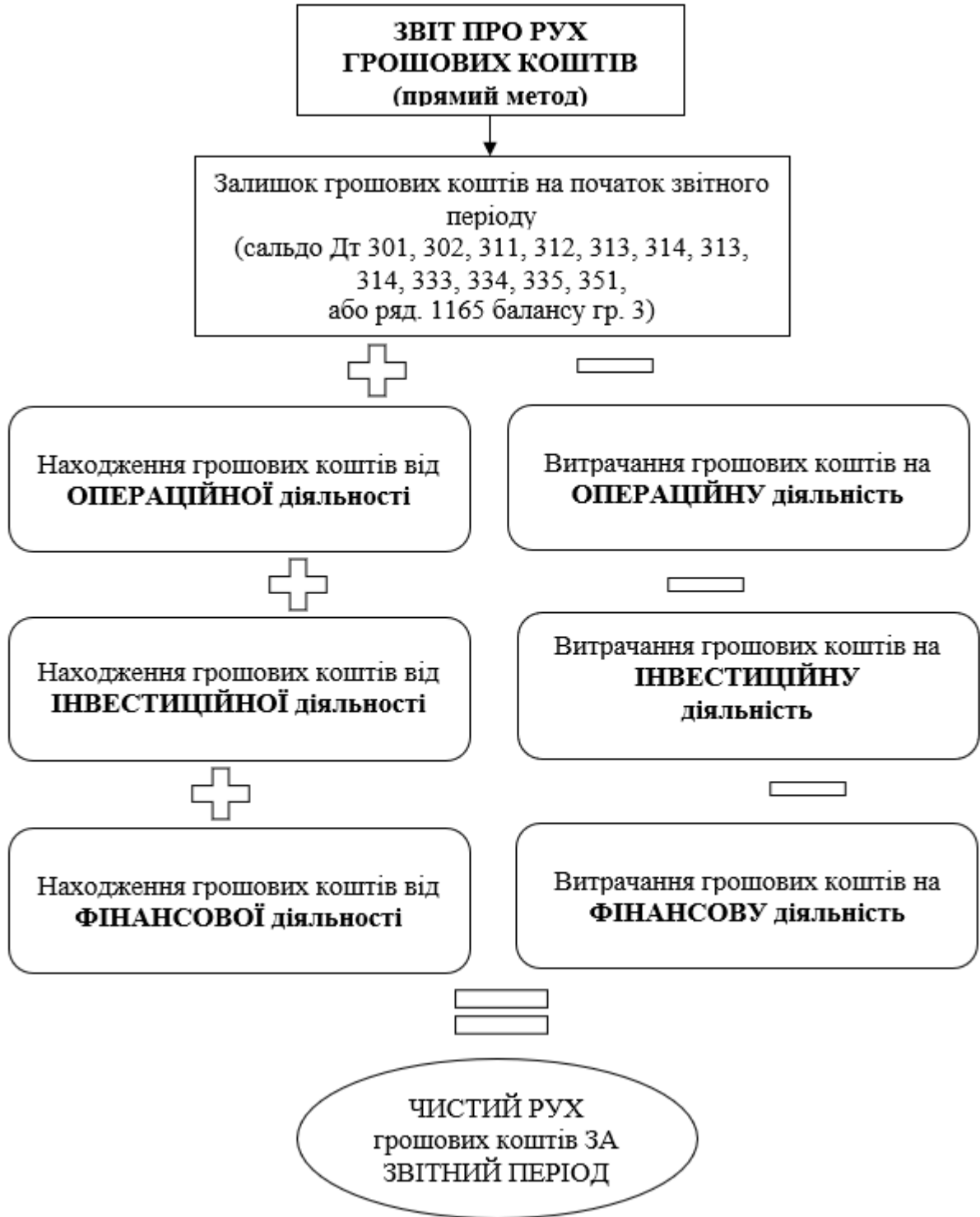

Рис. 3.2.1. Механізм розрахунку Чистого руху грошових коштів підприємства за рік

Інвестиційна діяльність включає фінансові операції, пов'язані з придбанням або продажем довгострокових активів, спрямованих на розвиток компанії. Фінансова діяльність відображає рух коштів, пов'язаний із залученням або погашенням фінансових ресурсів, таких як кредити, позики або власний капітал.

На завершальному етапі всі надходження за кожним видом діяльності підсумовуються і віднімаються витрати, що дозволяє розрахувати чистий грошовий потік за звітний період. Цей показник є важливим індикатором змін у фінансовому стані підприємства, оскільки демонструє, чи згенеровано позитивний грошовий потік, який дозволяє забезпечити стабільність і розвиток бізнесу.

Отже, аналіз Звіту про рух грошових коштів дає можливість детально проаналізувати різні сфери діяльності компанії, зокрема операційну діяльність. У таблиці 3.2.2 наведено горизонтальний аналіз руху грошових коштів підприємства від операційної діяльності за 2021-2023 роки.

Таблиця 3.2.2

Аналіз ефективності руху грошових коштів ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ.
Аудиторські послуги» за 2021-2023 роки, тис. грн

Показник	2021	2022	2023	Відносна зміна показників, %	
				2022/2021	2023/2022
1	2	3	4	5	6
Надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, пос.)	184,659	166,789	182,015	-10%	9%
Надходження авансів від покупців і замовників	271,157	237,574	316,922	-12%	33%
Надходження від повернення авансів	22	2,094	6	9418%	-100%
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	-	508	3,117	100%	514%
Надходження від операційної оренди	-	540	3,315	100%	514%
Інші надходження	1,958	8,429	30,602	330%	263%

Продовження табл. 3.2.2

1	2	3	4	5	6
Витрачання на оплату товарів (робіт, послуг)	(101,480)	(30,483)	(36,457)	-70%	20%
Витрачання на оплату праці	(160,418)	(275,154)	(186,261)	72%	-32%
Витрачання на відрахування на соціальні заходи	(21,770)	(32,370)	(32,039)	49%	-1%
Зобов'язання з податків та зборів	(92,838)	(130,811)	(109,922)	41%	-16%
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	(1,577)	(309)	(3,250)	-80%	952%
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	(51,707)	(56,507)	(56,859)	9%	1%
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків та зборів	(39,554)	(73,995)	(49,813)	87%	-33%
Витрачання на оплату авансів	(70,916)	(37,326)	(111,746)	-47%	199%
Витрачання на оплату повернення авансів	(261)	(1,268)	(937)	386%	-26%
Інші витрачання	(1,543)	(6,099)	(28,401)	295%	366%
Чистий рух коштів від операційної діяльності	8,570	(97,577)	30,214	-1239%	-131%

Джерело: складено автором на основі Додатку А, Б, В.

Аналізуючи зміни показників діяльності компанії, можна виділити кілька ключових тенденцій та припустити можливі причини цих змін.

У 2022 році відбулося зменшення доходу від реалізації продукції на 10% порівняно з 2021 роком. Це могло бути пов'язано зі зменшенням попиту на товари чи послуги компанії, зміною ринкової кон'юнктури або впливом макроекономічних факторів, таких як зниження купівельної спроможності споживачів, інфляція чи погіршення бізнес-клімату. Однак у 2023 році ситуація почала покращуватися, а доходи зросли на 9%. Це може свідчити про відновлення попиту, адаптацію компанії до нових ринкових умов або покращення стратегії

продажів, наприклад, проведення активних маркетингових кампаній чи розширення клієнтської бази.

Надходження авансів від покупців та замовників у 2022 році зменшилися на 12% порівняно з 2021 роком. Ймовірно, це пов'язано зі зниженням активності клієнтів, затримками платежів або зменшенням обсягу попередніх замовлень. У 2023 році цей показник зріс на 33%, що може бути пов'язано з підвищенням довіри клієнтів, розширенням партнерських відносин або запровадженням привабливих умов передоплати.

У 2022 році надходження від повернення авансів надзвичайно різко зросли (на 9418%), що, найімовірніше, пов'язано з разовими операціями або специфічними угодами, які передбачали повернення раніше отриманих авансів. У 2023 році цей показник впав майже до нуля (-100%), що свідчить про припинення таких операцій або стабілізацію процесів роботи з авансами.

Значне зростання спостерігалось за процентними доходами за залишками на поточних рахунках, які з'явилися лише у 2022 році та зросли на 514% у 2023 році. Це може бути наслідком збільшення обсягу коштів, що залишаються на рахунках, підвищення відсоткових ставок або оптимізації управління ліквідністю компанії.

Доходи від операційної оренди також почали обліковуватися з 2022 року і зросли на 514% у 2023 році. Це свідчить про розвиток лізингових операцій компанії, яка, можливо, почала здавати в оренду нерухомість, обладнання чи інші активи. Цей напрямок, ймовірно, став новим джерелом доходу, який активно розвивається.

Інші доходи демонструють стрімке зростання: у 2022 році вони збільшилися на 330%, а в 2023 році - ще на 263%. Така динаміка може бути пов'язана із залученням нових видів діяльності, отриманням компенсацій, субсидій, грантів або доходів від нерегулярних операцій. Зростання свідчить про

диверсифікацію джерел доходів компанії, що може бути позитивним фактором зниження ризиків залежності від основного бізнесу.

Підсумовуючи, аналіз показує, що у 2022 році компанія зіткнулася з нестабільним ринком, що призвело до зниження ключових доходів. Однак у 2023 році ситуація значно покращилася завдяки збільшенню основних та додаткових джерел доходів. Причинами змін є як зовнішні фактори (кон'юнктура ринку, макроекономічна ситуація), так і внутрішні зусилля з адаптації та диверсифікації джерел доходів. Для подальшого зростання необхідно закріпити позитивні тенденції в нових бізнес-напрямах та оптимізувати основні процеси для підвищення їхньої ефективності. Графічну інтерпретацію надходжень від операційної діяльності ТОВ «ЕРНСТ ЕНГ ЯНГ. Аудиторські послуги» відображено на рисунку 3.2.2.

На основі представлених даних про витрати компанії на операційну діяльність за 2021-2023 роки можна простежити значні зміни в статтях витрат, а також припустити причини цих коливань.

Витрати на товари (роботи, послуги) суттєво зменшилися у 2022 році порівняно з 2021 роком, що може свідчити про зменшення обсягів закупівель, зниження вартості послуг зовнішніх підрядників або оптимізацію закупівельної діяльності. Однак у 2023 році відбулося зростання цього показника, що, ймовірно, пов'язано з відновленням діяльності, збільшенням замовлень або впливом інфляційних чинників, які призвели до подорожчання послуг та матеріалів.

Витрати на оплату праці демонструють значне зростання у 2022 році порівняно з 2021 роком, що може бути пов'язано з підвищенням заробітних плат, збільшенням кількості працівників або розширенням проєктів. У 2023 році витрати зменшилися, хоча й залишаються високими. Це може свідчити про часткове скорочення персоналу, зменшення бонусних виплат або оптимізацію кадрової політики.

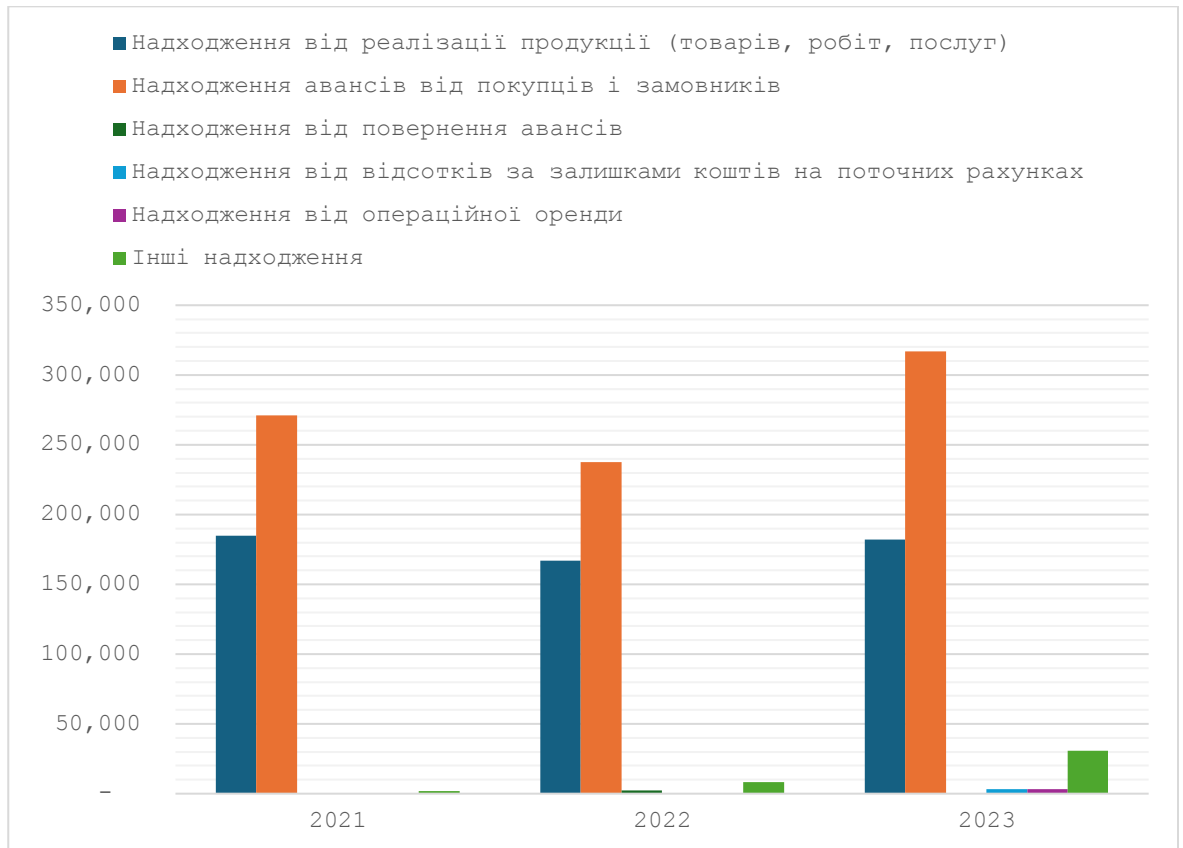

Рис. 3.2.2. Динаміка надходжень від операційної діяльності ТОВ «ЕРНСТ ЕНГ ЯНГ. Аудиторські послуги» за 2021-23 рр., тис. грн.

Внески на соціальне страхування також зросли у 2022 році, що свідчить про збільшення витрат на оплату праці, оскільки вони прив'язані до фонду оплати праці. У 2023 році витрати дещо зменшилися, що узгоджується зі скороченням витрат на оплату праці.

Зобов'язання зі сплати податків і зборів зросли у 2022 році, що може бути пов'язано зі збільшенням доходу компанії або змінами в податковому законодавстві. У 2023 році вони зменшилися, що, можливо, пов'язано зі зменшенням оподаткованого прибутку або заходами з оптимізації податкового навантаження.

Витрати на зобов'язання з податку на прибуток суттєво зменшилися у 2022 році, можливо, через зменшення чистого прибутку компанії. У 2023 році ці

витрати знову зросли, що свідчить про покращення фінансових результатів або зміну механізму розрахунку податку.

Витрати на зобов'язання з ПДВ демонструють стабільність з незначними змінами. Це може свідчити про те, що обсяги продажів компанії не зазнали суттєвих змін або компанія ефективно адаптувалася до змін у податковому законодавстві.

Витрати на зобов'язання за іншими податками та зборами різко зросли у 2022 році, що, можливо, пов'язано з додатковими податковими зобов'язаннями або змінами в структурі податків. У 2023 році вони зменшилися, що, ймовірно, свідчить про стабілізацію або оптимізацію податкової політики.

Витрати на аванси суттєво зменшилися у 2022 році, але значно зросли у 2023 році. Це може бути пов'язано зі змінами у схемах передоплати за товари та послуги, збільшенням обсягів закупівель або інтенсифікацією бізнес-процесів у 2023 році.

Витрати на погашення авансів зросли у 2022 році, але знову зменшилися у 2023 році. Це свідчить про стабілізацію відносин з клієнтами та постачальниками, а також зменшення кількості коригувань або розірвань контрактів.

Інші витрати демонструють значне зростання, особливо у 2023 році. Це може бути наслідком одноразових витрат, пов'язаних з новими проектами, модернізацією, непередбачуваними витратами або впливом інфляції. Значне зростання цих витрат може свідчити про відсутність ефективного контролю за цією статтею витрат.

Загалом аналіз показує, що 2022 рік був роком різких змін, зумовлених зовнішніми умовами (наприклад, кризовими ситуаціями чи економічною нестабільністю), тоді як у 2023 році намітилася тенденція до стабілізації та адаптації компанії до нових умов. Оптимізація витрат та ефективний контроль над окремими статтями витрат може допомогти покращити фінансові показники

компанії. Графічну інтерпретацію витрачань від операційної діяльності ТОВ «ЕРНСТ ЕНГ ЯНГ. Аудиторські послуги» відображено на рисунку 3.3.3.

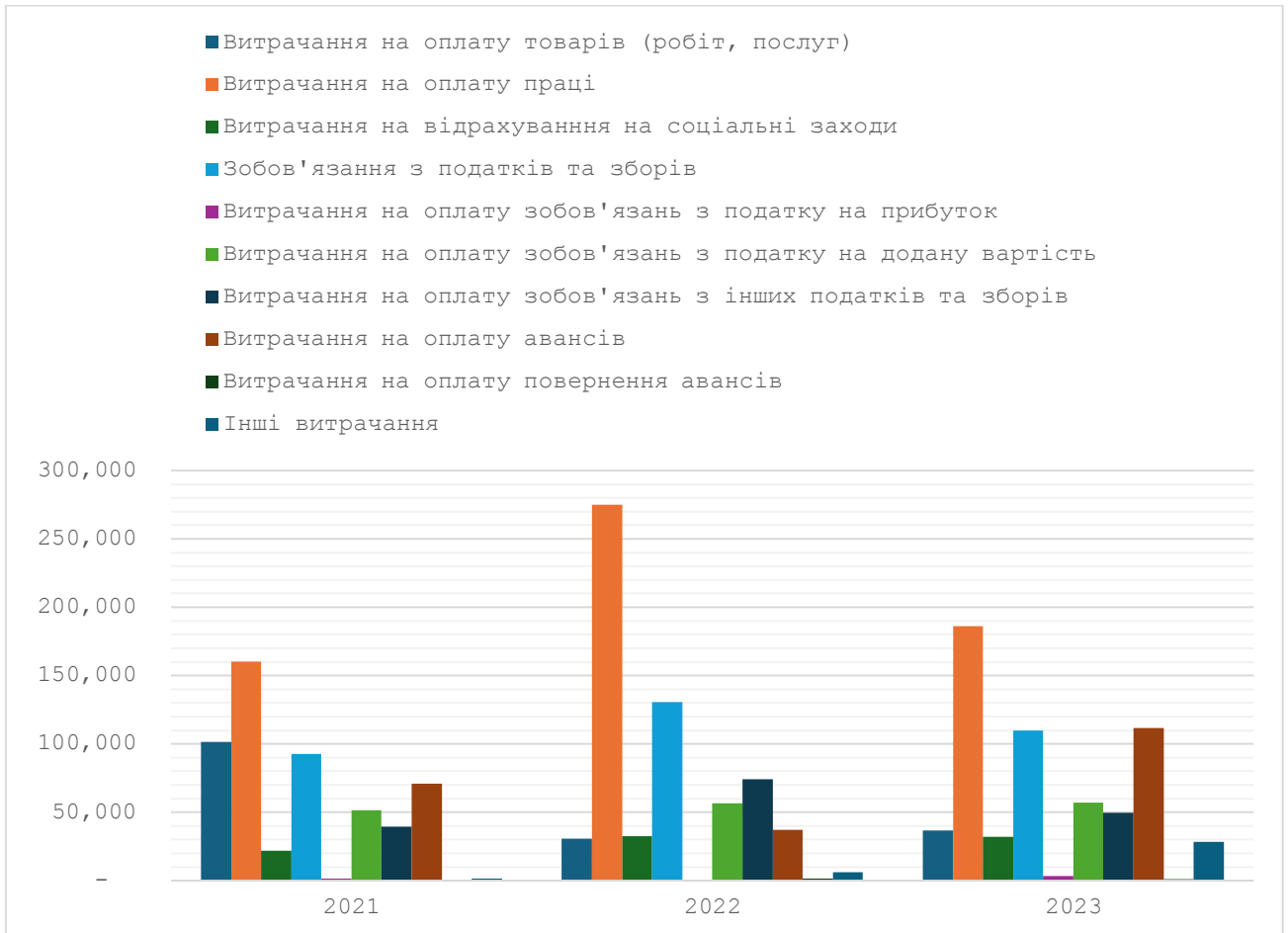

Рис. 3.3.3. Динаміка витрачань на операційну діяльність ТОВ «ЕРНСТ ЕНГ ЯНГ. Аудиторські послуги» за 2021-23 рр., тис. грн.

Чистий грошовий потік від операційної діяльності зазнав значних змін протягом аналізованого періоду. У 2021 році він був позитивним і становив 8,570 тис. грн, але у 2022 році відбулося різке зниження до -97,577 тис. грн. У 2023 році ситуація дещо стабілізувалася, і показник знову став позитивним, досягнувши 30,214 тис. грн.

Зниження у 2022 році можна пояснити кількома факторами. По-перше, це зниження доходів від реалізації продукції (-10%) і авансів від клієнтів (-12%), що може бути пов'язано з економічною нестабільністю, падінням попиту або зменшенням обсягів реалізації. У той же час витрати на оплату праці (+72%) і соціальні внески (+49%) значно зросли, що вказує на зростання операційних витрат, (+41%) та інших витрат (+295%) ще більше погіршило фінансову ситуацію, які можуть перевищити надходження. Також значне зростання податкових витрат

У 2023 році чистий грошовий потік покращився до 30 214 тис. грн., що пов'язано зі збільшенням доходів за ключовими статтями: реалізація продукції (+9%), аванси від клієнтів (+33%), а також значне збільшення інших доходів (+263%). Водночас зниження витрат на оплату праці (-32%), соціальних внесків (-1%) і податків (-16%) свідчить про більш ефективну політику управління витратами. Однак деякі витрати, такі як витрати на авансові платежі (+199%) та інші витрати (+366%), залишаються високими, що може свідчити про нестабільність або необхідність подальшої оптимізації.

Так, різке погіршення чистого грошового потоку у 2022 році було спричинене одночасним зниженням доходів і зростанням витрат, тоді як у 2023 році компанія частково відновила свої позиції за рахунок збільшення доходів і контролю над основними статтями витрат.

3.3. Коефіцієнтний аналіз показників руху грошових коштів від операційної діяльності підприємства

Розрахунок показників руху грошових коштів є ключовим для оцінки фінансової стійкості, платоспроможності та ефективності управління фінансами компанії. Коефіцієнти ліквідності, платоспроможності та достатності грошових потоків дають змогу визначити здатність підприємства покривати свої зобов'язання та забезпечувати самофінансування. Коефіцієнти оборотності та

оборотності грошових коштів оцінюють швидкість використання ресурсів, а коефіцієнти рентабельності – ефективність витрачання ресурсів і прибутковість операцій. Цей аналіз допомагає виявити сильні та слабкі сторони управління грошовими потоками, що є критично важливим для забезпечення стабільного розвитку бізнесу.

Застосування коефіцієнтного аналізу надає всебічну картину фінансового стану підприємства, його платоспроможності, ліквідності, рентабельності та ефективності управління ресурсами. Регулярний аналіз грошових коштів допомагає керівництву підприємств виявляти слабкі сторони у фінансовій діяльності, а також приймати обґрунтовані рішення, спрямовані на оптимізацію витрат і покращення фінансових результатів. Завдяки комплексному підходу до аналізу фінансової інформації підприємство може досягти стабільного розвитку та підвищити свою конкурентоспроможність на ринку. У таблиці 3.3.1 наведено розрахунки основних показників фінансової стійкості, платоспроможності та ефективності управління фінансами компанії.

Таблиця 3.3.1

Коефіцієнтний аналіз руху грошових коштів від операційної діяльності ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» за 2021-2023 роки

<i>Показник</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>Відносна зміна показників, %</i>	
				<i>2022/2021</i>	<i>2023/2022</i>
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт ліквідності грошового потоку	-0,03	0,2	0,07	0,23	-0,13
Коефіцієнт поточної платоспроможності	0,01	-0,16	0,05	-0,17	0,21
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,32	0,54	0,64	0,22	0,1
Достатність грошового потоку від операційної (поточної) діяльності для погашення зобов'язань	-300,8	-31,56	-102,33	269,24	-70,77

Продовж. табл. 3.3.1

1	2	3	4	5	6
Достатність ГК для самофінансування	-91,69	-195,31	-29,45	-103,62	165,86
Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку	-486,32	-30,14	-73,57	456,18	-43,43
Коефіцієнт забезпеченості грошовими коштами	-0,03	0,2	0,07	0,23	-0,13
Коефіцієнт забезпеченості грошовими коштами за поточною діяльністю	0,015	-0,16	0,05	-0,175	0,21
Коефіцієнт оборотності грошових коштів, оборотів	6,38	2,76	1,91	-3,62	-0,85
Період обороту грошових коштів, днів	57,2	131,92	191,1	74,72	59,18
Коефіцієнт ефективності грошових потоків	-1,03	-0,79	-0,93	0,24	-0,14
Коефіцієнт рентабельності надходження грошових коштів	-0,43	0,053	0,16	0,483	0,107
Коефіцієнт рентабельності вибуття грошових коштів	0,013	0,01	0,11	-0,003	0,1
Коефіцієнт рентабельності залишку грошових коштів	0,12	0,055	0,032	-0,065	-0,023
Коефіцієнт рентабельності грошових витрат за операційною діяльністю (поточною)	-0,98	-1,15	-0,95	-0,17	0,2
Коефіцієнт рентабельності грошових витрат за інвестиційною діяльністю	0,167	-0,015	0,02	-0,182	0,035
Коефіцієнт рентабельності грошових витрат за фінансовою діяльністю	0,83	1,01	0,15	0,18	-0,86
Грошова рентабельність продажу	-1,31	-2,05	-1,45	-0,74	0,6

Джерело: розраховано автором на основі Додатку А, Б, В.

Аналізуючи показники руху грошових коштів від операційної діяльності, спостерігається значна нестабільність фінансової діяльності підприємства.

Коефіцієнт ліквідності грошового потоку збільшився з $-0,03$ у 2021 році до $0,2$ у 2022 році, але знизився до $0,07$ у 2023 році, що вказує на низьку здатність генерувати позитивний грошовий потік від операцій. Достатність грошового потоку для виконання зобов'язань значно покращилася у 2022 році порівняно з 2021 роком (з $-300,8$ до $-31,56$), але знову погіршилася у 2023 році ($-102,33$), що вказує на труднощі з виконанням боргових зобов'язань. Подібна тенденція спостерігається і з достатністю готівки для самофінансування, яка у 2023 році значно покращилася порівняно з 2022 роком (з $-195,31$ до $-29,45$), але залишається негативною, що свідчить про залежність від зовнішнього фінансування.

Коефіцієнт ефективності грошового потоку залишається від'ємним протягом усіх років, демонструючи нездатність операційної діяльності генерувати прибутковий потік. Рентабельність надходжень грошових коштів покращилася з $-0,43$ у 2021 році до $0,16$ у 2023 році, що вказує на поступове підвищення операційної ефективності, хоча рівень все ще низький. Коефіцієнт оборотності готівки значно знизився з $6,38$ у 2021 році до $1,91$ у 2023 році, а період оборотності збільшився з $57,2$ дня до $191,1$ дня, що свідчить про значне уповільнення використання готівки.

Отже, на основі проведеного аналізу, варто виокремити такі слабкі сторони підприємства:

- 1) Нестабільність грошових потоків: ключовим недоліком є негативна та нестабільна ліквідність, достатність грошових потоків і коефіцієнти платоспроможності. Наприклад, коефіцієнт ліквідності грошового потоку та коефіцієнт поточної ліквідності залишаються низькими, що вказує на труднощі у підтримці позитивного грошового потоку для покриття поточних зобов'язань. Від'ємна достатність грошового потоку для покриття зобов'язань ($-300,8$ у 2021 році, $-102,33$ у 2023 році) свідчить про ризики невиконання боргових зобов'язань, що може загрожувати кредитоспроможності та репутації компанії.

2) Низька операційна ефективність: постійно негативні значення коефіцієнта ефективності грошових потоків (-1,03 у 2021 році, -0,93 у 2023 році) і коефіцієнта рентабельності операційних грошових витрат демонструють, що компанія не може ефективно конвертувати операційні грошові потоки в прибуток. Це свідчить про те, що витрати перевищують доходи, а основна діяльність не забезпечує стабільного фінансування інших потреб.

3) Залежність від зовнішнього фінансування: Негативні показники достатності готівки для самофінансування (-195,31 у 2022 році, -29,45 у 2023 році) свідчать про те, що компанія не може покрити свої інвестиційні та операційні витрати за рахунок внутрішніх ресурсів. Така залежність створює додаткові ризики, пов'язані з необхідністю залучення кредитів або зовнішніх інвестицій, що може збільшити борговий тягар.

4) Неefективне використання готівки: Зменшення коефіцієнта оборотності готівки (з 6,38 у 2021 році до 1,91 у 2023 році) та збільшення терміну обороту готівки (з 57,2 до 191,1 дня) свідчить про те, що кошти використовуються повільніше, ніж у попередні роки. Це вказує на проблеми з управління грошовими потоками, що може становити ризик нестачі ліквідності в критичні моменти.

5) Низька рентабельність грошових потоків: низькі або навіть від'ємні значення рентабельності, такі як рентабельність продажів (-2,05 у 2022 р.) або рентабельність залишку грошових коштів (зниження до 0,032 у 2023 р.), вказують на недостатню віддачу від управління грошовими коштами. Це свідчить про те, що підприємство має проблеми з підвищенням фінансової ефективності своєї діяльності.

Рекомендації для покращення ефективності використання коштів підприємством:

1) Оптимізація операційної діяльності: Для підвищення ліквідності та прибутковості діяльності підприємства необхідно:

- Проведення аудиту витрат, щоб виявити та скоротити неефективні або необґрунтовані витрати.
- Впровадження автоматизації бізнес-процесів для підвищення продуктивності та зниження операційних витрат.
- Удосконалення систему ціноутворення для збільшення доходів від основної діяльності.

2) Ефективне управління оборотним капіталом: Щоб скоротити період обороту готівкових коштів, необхідно:

- Оптимізувати управління дебіторською заборгованістю шляхом запровадження ефективних механізмів контролю термінів оплати.
- Зменшити кількість запасів, зберігаючи лише необхідний рівень, щоб уникнути заморожування коштів у неліквідних активах.
- Покращити планування грошових потоків, щоб забезпечити своєчасне фінансування критичних потреб.

3) Зменшити залежність від зовнішнього фінансування: Щоб зменшити боргове навантаження, компанія може:

- Залучати власників капіталу до реінвестування прибутку в розвиток підприємства.
- Впроваджувати стратегії економії на фінансуванні (наприклад, шукати кредити з нижчими ставками чи проводити реструктуризацію боргів).

4) Підвищення рентабельності грошових потоків: Для підвищення рентабельності операційної, інвестиційної та фінансової діяльності рекомендується:

- Інвестування у високоприбуткові проекти, які можуть забезпечити стабільний грошовий потік.
- Аналізувати рентабельність грошових витрат для кожного напрямку діяльності та відмовлятися від нерентабельних операцій.

5) Регулярний моніторинг фінансових показників: Компанія повинна запровадити систему регулярного аналізу фінансових результатів, щоб своєчасно виявляти проблеми та оперативно реагувати. Особливу увагу слід звернути на ліквідність, оборотність і прибутковість грошових коштів.

6) Диверсифікація джерел доходу: Щоб зменшити ризики від операційної діяльності, варто розширити джерела доходу, зокрема шляхом розробки нових ринків, продуктів або послуг.

Ці заходи дозволять компанії стабілізувати грошові потоки, підвищити їх ефективність і зменшити залежність від зовнішніх ресурсів, що позитивно вплине на фінансову стабільність і перспективи розвитку бізнесу.

Висновки до Розділу 3

Рух грошових коштів є критичним аспектом фінансового управління, і його облік — важлива складова для забезпечення прозорості та ефективності. Компанія «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги», спеціалізуючись на аудиторських послугах, акцентує на важливості чіткого та точного обліку грошових потоків. Їхній підхід допомагає бізнесам ідентифікувати фінансові ризики, оптимізувати управління ресурсами та забезпечувати стійке економічне зростання. Завдяки високим стандартам аудиту, «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» надає надійні рекомендації, що сприяють покращенню фінансової звітності та загальної фінансової стійкості компаній.

Було проведено детальний аналіз різних шляхів, які можуть сприяти вдосконаленню системи обліку руху грошових коштів у компанії «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги». У процесі аналізу особлива увага приділялась визначенню ключових аспектів, які можуть максимально оптимізувати перевірку та моніторинг фінансових потоків. Виявлені пропозиції та рекомендації спрямовані на підвищення ефективності облікових процесів, що допоможе

покращити загальний фінансовий контроль та забезпечити прозорість і точність звітності.

Аналіз руху коштів від операційної діяльності компанії за 2021-2023 роки показав значні зміни, що відображають вплив зовнішніх економічних умов і внутрішніх процесів. Основні коливання спостерігалися у вартості товарів, праці та податків. У 2022 році спостерігалось падіння доходів і зростання витрат, що призвело до негативного чистого грошового потоку, тоді як у 2023 році компанія частково стабілізувала свою діяльність за рахунок збільшення доходів і скорочення окремих витрат.

Основними проблемами компанії є нестабільність грошових потоків і низька операційна ефективність. Від'ємні показники достатності грошового потоку та самофінансування свідчать про залежність підприємства від зовнішнього фінансування. Крім того, зниження оборотності грошових коштів та тривалий період обороту свідчить про проблеми з управлінням коштів, що створює ризики ліквідності.

Рекомендації щодо покращення фінансового стану включають оптимізацію операцій за допомогою аудиту витрат, автоматизацію процесів та збільшення доходів. Ефективне управління оборотним капіталом, включаючи скорочення запасів і контроль дебіторської заборгованості, допоможе скоротити час обороту грошових коштів. Також рекомендується залучати внутрішні інвестиції, щоб зменшити залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Підвищення рентабельності грошових потоків можливо шляхом інвестування у високорентабельні проекти та відмови від збиткових операцій. Важливо запровадити систему регулярного моніторингу фінансових показників, щоб своєчасно реагувати на відхилення та коригувати роботу. Крім того, розширення джерел доходу шляхом розробки нових ринків і послуг може зменшити ризики та забезпечити сталий розвиток.

Загалом для стабілізації фінансових показників компанії необхідно зосередитися на оптимізації витрат, ефективному управлінні ресурсами та підвищенні прибутковості. Реалізація запропонованих рекомендацій сприятиме покращенню ліквідності, забезпеченню фінансової стабільності та зменшенню залежності від зовнішніх джерел фінансування. Детальні заходи сприятимуть ефективності та конкурентоспроможності компанії.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі було проаналізовано теоретичні основи обліку руху коштів, зокрема визначення, класифікацію та принципи обліку грошових потоків, визначено основні методи аналізу руху коштів, включаючи вертикальний, горизонтальний та коефіцієнтний аналізи, розглянуто особливості застосування обліку та аналізу руху коштів в управлінні підприємством. Також було проведено фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства, проаналізовано основні показники, які використовуються для оцінки фінансового стану підприємства, пов'язаного з рухом коштів і як висновок - надано практичні рекомендації для покращення обліку та аналізу грошових потоків у підприємстві.

Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» демонструє її здатність адаптуватися до ринкових умов та швидко відновлюватися після тимчасових спадів. Зокрема, збільшення чистого доходу у 2023 році на 22% порівняно з попереднім періодом свідчить про ефективність управління витратами та стабільність операційної діяльності. Незважаючи на зниження валового прибутку у 2023 році, збереження стабільного чистого прибутку свідчить про грамотний фінансовий менеджмент компанії. Також зростання середньооблікової кількості працівників підкреслює активний розвиток та розширення діяльності.

Операційна діяльність компанії демонструє нестабільність фінансових показників протягом 2021-2023 років. У 2021 році чистий грошовий потік був позитивним (8 570 тис. грн.), але в 2022 році відбулося різке погіршення до -97 577 тис. грн., за рахунок зменшення доходів від реалізації (-10%), авансів від клієнтів (-12%) та значне зростання витрат на оплату праці (+72%), соціальних внесків (+49%) та податків (+41%).

У 2023 році ситуація частково стабілізувалася, чисті грошові потоки від операційної діяльності повернулися до позитивного (30 214 тис. грн.). Це було зумовлено збільшенням доходів від таких ключових статей, як продажі продукції

(+9%), аванси від клієнтів (+33%) та значне збільшення інших доходів (+263%). Водночас відбулося зниження витрат на оплату праці (-32%), соціальних відрахувань (-1%) і податків (-16%).

Загалом 2022 рік став періодом різкого погіршення фінансових показників через зниження надходжень і зростання витрат, тоді як 2023 рік ознаменувався частковим відновленням фінансових результатів за рахунок зростання доходів і зниження основних витрат. Проте компанії необхідно вжити заходів для стабілізації грошових потоків і підвищення операційної ефективності.

Компанія демонструє нестабільну фінансову ситуацію та неефективне використання грошових коштів протягом аналізованого періоду. Незважаючи на окремі позитивні зміни у деякі роки, загальна тенденція свідчить про наявність проблем із забезпеченням достатності коштів для поточної діяльності, погашення зобов'язань та самофінансування. Ефективність управління грошовими потоками є низькою, що проявляється у тривалому періоді обороту грошових коштів та зменшенні швидкості їх обігу. Це призводить до ускладнень із підтримкою ліквідності та платоспроможності компанії. Крім того, рентабельність грошових витрат та загальна прибутковість діяльності залишаються на недостатньому рівні, що вказує на неефективність операційної та інвестиційної діяльності. Компанія не генерує стабільних грошових потоків, що може обмежувати можливості для зростання та інвестування в майбутньому. Для поліпшення ситуації необхідно оптимізувати структуру витрат, підвищити ефективність операційних процесів, а також запровадити ефективні механізми контролю за фінансовими ресурсами з метою забезпечення стабільної платоспроможності та довгострокової фінансової стійкості.

Проблеми та недоліки в обліку грошових коштів ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» свідчать про наявність специфічних викликів у фінансовій діяльності, які потребують системного аналізу та ефективного вирішення. Серед ключових викликів – проблеми автоматизації процесів, управління грошовими

потоками, дотримання вимог законодавства та забезпечення достовірності фінансової документації. Особливу увагу слід приділяти прозорості фінансової звітності та внутрішньому контролю, які впливають на надійність та репутацію компанії на ринку аудиторських послуг. Недостатня увага до цих аспектів може призвести до ризиків помилок у звітності, втрати даних та можливих фінансових маніпуляцій.

Щоб підвищити ефективність використання коштів, компанія повинна зосередитися на оптимізації операцій, запровадженні автоматизації, покращенні ціноутворення та управлінні оборотним капіталом шляхом ефективного контролю дебіторської заборгованості та запасів. Також важливо зменшити залежність від зовнішнього фінансування, підвищити прибутковість шляхом інвестування в прибуткові проекти, запровадити регулярний моніторинг фінансових показників та диверсифікувати джерела доходу. Ці кроки забезпечать стабільність, скоротять витрати та сприятимуть довгостроковому розвитку компанії.

Отже, аналіз операційної діяльності компанії ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» в галузі аудиторських послуг є надзвичайно важливим для розуміння того, як ця провідна фірма реалізує свої функції та забезпечує якісне обслуговування своїх клієнтів. Сьогодні, «ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» утримує позиції одного з лідерів на світовому ринку аудиторських та консалтингових послуг. Їхня операційна діяльність не лише охоплює традиційні аудиторські перевірки, але й включає комплексний підхід до оцінки фінансової звітності, управління ризиками та впровадження інноваційних рішень для підвищення ефективності бізнес-процесів. Особливу увагу компанія приділяє дотриманню міжнародних стандартів і етичних норм в аудиті, що підтверджує її серйозне ставлення до професійної відповідальності. Це дозволяє ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги» не лише задовольняти очікування клієнтів, але й робити істотний внесок у розвиток галузі загалом, встановлюючи високі стандарти якості та інновацій у сфері аудиту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ | В О Мельниченко | Ефективна економіка №7 2013. Журнал «Ефективна економіка» - наукове фахове видання з питань економіки. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2201>
2. ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ | Економіка та суспільство. Головна. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1442>
3. Scientifical Journals of Vinnytsia National Technical University . URL: <https://journals.vntu.edu.ua/uk.htm>
4. Інформація про видання. URL: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/8_2017/67.pdf
5. ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ | Економіка та суспільство. Головна. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1442>
6. Конференції Державного університету «Житомирська політехніка». URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/962.pdf>
7. Гнатенко Є.П., Гикава А.О. Проблеми обліку грошових коштів на підприємстві URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/5_ukr/74.pdf
8. DSpace at West Ukrainian National University: Головна сторінка. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/46444/1/ОБАМНВ%20-%202022%20Луцевська%20В.Л..pdf>
9. DSpace : ELAKPI : Репозитарій КПІ ім. Ігоря Сікорського. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/ca819830-66f0-4152-9e27-1eb3651fe9fc/content>
10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» від 01.01.2012. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_019 (дата звернення: 20.11.2024).

11. МІЖНАРОДНИЙ СТАНДАРТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ 9 (МСФЗ 9)
Фінансові інструменти. URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016#Text
12. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV : станом на 3 верес. 2024 р. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 20.11.2024).
13. Адаменко І.П. Фінансова політика як інструмент соціально-економічного розвитку країни . Бізнесінформ. 2017. № 3. С. 341–34
14. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств [текст] навч. посіб. К. : Центр учбової літератури. 2018. 292 с.
15. Біла О. Г. Фінанси підприємств : навч. посіб. Львів : Магнолія 2018. 383с.
16. Гнатенко Є. П., Гикава А. О. Проблеми обліку грошових коштів на підприємстві. Економіка суспільства. 2016. Вип. 5. С. 421-424.
17. Головка В.І. Фінансово-економічна діяльність підприємства: контроль, аналіз та безпека: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2016. 448 с.
18. Григоревська О. О., Каленченко Т. С. Проблеми своєчасного та повного відображення грошових коштів у системі бухгалтерського обліку. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2015. вип. 3 (33). С. 32-42.
19. Дем'яненко І.В. Фінансова стійкість підприємств та її бюджетне податкове регулювання. Фінанси України. 2021. № 5. С. 21-26.
20. Котляр М. Л. Оцінка фінансової стійкості підприємства на базі аналітичних коефіцієнтів. Фінанси України. 2024. № 7. С. 54 – 58
21. Котляр М.Л. Аналіз фінансового стану підприємства. Фінанси України. 2023. № 5. С. 99 - 106.
22. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Подмешальська Ю. В., Чакалова Н. С. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник. Запоріжжя : ЗДІА, 2018. 602 с

23. Малишко В., Пучко А. Фінансова політика України на сучасному етапі. Траскторія науки. 2017. Т. 3. № 1. С. 4.1–4.8.
24. Офіційний сайт підприємства ТОВ «ЕРНСТ ЕНД ЯНГ. Аудиторські послуги». URL: https://www.ey.com/uk_ua/ey-ukraine-s-reporting (дата звернення: 20.11.2024).
25. Петрова В. Ф. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз» (для студентів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст та слухачів другої вищої освіти спеціальності 7.03050901 . Облік і аудит. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 138 с.
26. Подмешальська Ю. В., Меліхова Т. О., Чакалова Н. С. Бухгалтерський облік : навч.-метод. посібник. Запоріжжя : ЗДІА, 2017. 400 с.
27. Стефанова І.Ф. Напрямки удосконалення фінансової політики підприємств. Глобальні та національні проблеми економіки. 2019.с.542-547
28. Ратинський В.В., Співак С.М. Синькевич Н.І. Розвиток економічного аналізу в Україні в контексті цифрової економіки. Електронний журнал "Ефективна економіка". - №7. 2023. С. 1-16.
29. Турова Л. Л., Коршак А. О. Облік і аудит готівкових коштів. Формування ринкових відносин в Україні. 2015. Вип. 6. С.70-74.
30. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
31. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
32. Інструкція про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text>

33. Інструкція з бухгалтерського обліку податкових зобов'язань та податкового кредиту з податку на додану вартість. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-97#Text>
34. Цивільний кодекс України (ЦКУ). URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
35. Закон України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>
36. Закон України "Про банки і банківську діяльність». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

ДОДАТКИ